Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

Пролетарыі ўсіх краін, злучайцеся!

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 54 (5180)
САКАВІК
8
ПЯТНІЦА
1935 г.
год выдання XVIII

Сёння—міжнародны комуністычны жаночы дзень

Няхай жыве вялікая армія ўдарніц—будаўнікоў соцыялізма!

Міжнародны комуністычны жаночы дзень

Сёння—міжнародны комуністычны жаночы дзень, дзень брацкай салідарнасці працоўных усяго свету. У гэтым годзе комуністычны жаночы дзень супадае з знамянальнай датай—з дваццаціпяцігоддзем абвяшчэння 8-га сакавіка міжнародным днём работніцы.

Пад выпрабаванымі баявымі сцягамі Комінтэрна, плячом к плячу са сваімі братамі па класу, змагаліся работніцы на барыкадах Берліна, Гамбурга, Вены, Астурыі, мужна прадаўжаюць яны барацьбу ў германскім і польскім падполлі, у храбрых палках кітайскай Чырвонай арміі, на прадпрыемствах японскіх заводчыкаў, у радах англійскіх, французскіх і іспанскіх рабочых, у забастовачных пікетах у Амерыцы, у рэволюцыйных баях у каланіяльных краінах. І недарма былы начальнік тайнай паліцыі фашысцкай Германіі вымушан быў прызнаць, што працоўныя «жанчыны зараз сталі жорсткімі дзяржаўнымі ворагамі», ворагамі капіталізма.

Многа ахвяр панёс пролетарыят у барацьбе за сваё соцыяльнае вызваленне. Але ў гэтай барацьбе ён ужо атрымаў гіганцкія гістарычныя перамогі. Адна шостая частка зямлі вырвана з капіталістычнага ланцуга. На гэтай частцы зямлі, пад кіраўніцтвам партыі **Леніна-Сталіна**, пролетарыят і калгаснае сялянства з поспехам будуюць бясклясавае соцыялістычнае грамадства. Октябрская соцыялістычная рэволюцыя высока ўзняла сцяг пролетарскага інтэрнацыяналізма, сцяг барацьбы за перамогі сусветнага пролетарыята.

Ленін, надаваўшы выключнае значэнне развіццю рэволюцыйнага жаночага руху, указваў, што работніц і сялянак, якія церпяць ...

... старшынямі райвыканкомаў і горсоветаў. Комсамолка Шыфрына з завода «Большэвік»—абрана ў прэзідыум ЦВК БССР, работніца тав. Левачкіна з Касцюкоўскага шклозавода імя Сталіна—член ЦВК СССР, тав. Гарына—работніца нова-беліцкай запалкавай фабрыкі «Везувій»—член ЦВК БССР, выбраны ў ЦВК БССР калгасніца з Менскага раёна т. Бульба і інш.

Жанчыны ў калгасах — вялікая сіла,—сказаў два гады таму назад на першым з'ездзе калгаснікаў-ударнікаў тав. **Сталін**. Ажыццяўляючы ўказанні вялікага правадыра, ЦК КП(б)Б пад кіраўніцтвам тав. Гікало прарабіў вялікую работу ў вылучэнні калгасніц на камандныя ўчасткі работы. Толькі 17 жанчын старшынь калгасаў налічвала БССР два гады назад, больш 200 старшынь калгасаў паспяхова вядуць калектыўную гаспадарку сёння. Толькі 26 загадчыкаў жывёлагадоўчымі фермамі было ў калгасах БССР у 1932 годзе, а цяпер—650. Калгасы рэспублікі налічваюць сёння звыш 2.000 брыгадзіраў паляводчых брыгад, 216 трактарыстак, дзесяткі тысяч ударніц, перадавых байцоў за перамогу калгаснага ладу.

У совецкай краіне чэсная праца забяспечвае працоўным чалавечыя, культурныя ўмовы існавання. І гэта можна ярка прасачыць на прыкладзе жыцця ўдавы Марыі Архіпенка, калгасніцы арцелі «Пераможца», Рагачоўскага раёна. Дабіўшыся поўнай ліквідацыі падзяжу цялят, знатны чалавек калгаснай вытворчасці Марыя Архіпенка выпрацавала ў мінулым годзе 507 працадзён і забяспечыла сябе і сваіх 4-х дзяцей усім неабходным. Былая бядначка Архіпенка ў 1934 годзе атрымала магчымасць пра...

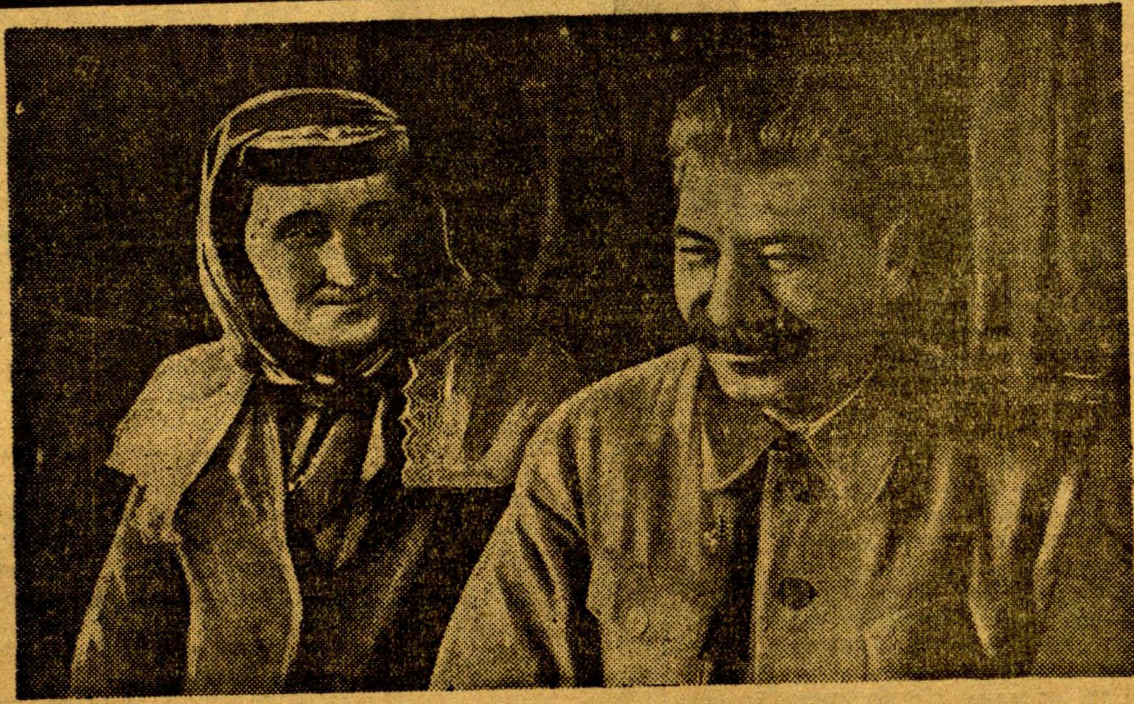

Тав. І. В. СТАЛІН з дэлегаткай Другога ўсесаюзнага з'езда калгаснікаў-ударнікаў т. Попурашвілі (калгас імя Махарадзе, ЗСФСР).

АБ МІЖНАРОДНЫМ КОМУНІСТЫЧНЫМ ЖАНОЧЫМ ДНІ 8 САКАВІКА

Пастанова ЦК ВКП(б)

Другі з'езд калгаснікаў, выбары ў советы і VII усесаюзны з'езд Советаў паказалі, што сёлетняя 25-я гадавіна міжнароднага комуністычнага дня 8-га сакавіка праходзіць у СССР у зусім новых, у спрыяльных для працоўнай жанчыны ўмовах.

Перамога соцыялізма ў СССР, у асаблівасці арганізацыя соцыялістычнай гаспадаркі ў вёсцы, пакончыўшая з адсталасцю, абмежаванасцю і галечай дробнай сялянскай гаспадаркі — разнявалілі працоўную жанчыну, зрабілі яе фактычна раўнапраўнай з мужчынамі і адкрылі перад усімі працоўнымі жанчынамі шырокую дарогу культурнага і палітычнага развіцця.

Другі з'езд калгаснікаў паказаў, што ў СССР не толькі жанчыны-гаражанкі, але і жанчыны-сялянкі, быўшыя ў сілу варварскіх умоў вясковага жыцця пры буржуазна-памешчыцкім ладзе самай забітай і цёмнай часткай насельніцтва, падняліся цяпер к раўнапраўнаму ўдзе... з'езда калгаснікаў-ударнікаў.

Кампанія «8-га сакавіка» павінна з'явіцца дэманстрацыяй пераваг соцыялістычнай сістэмы перад капіталістычнай, у асаблівасці пераваг эканамічнага і прававога становішча жанчыны ў Саюзе ССР перад капіталістычнымі краінамі, яшчэ цясней згуртаваць працоўных жанчын усяго свету пад сцягамі Комуністычнага Інтэрнацыянала.

Совецкія, профсаюзныя і гаспадарчыя арганізацыі павінны асаблівую ўвагу аддаць практычным мерам дапамогі жанчынам - работніцам і калгасніцам у іх культурным развіцці — авладанні граматнасцю, асновамі навук, прамыслова-тэхнічнымі і агратэхнічнымі ведамі, каб забяспечыць іх далейшае вылучэнне на кіруючыя пасты на прадпрыемствах, у калгасах, у соўгасах, у советах.

ЦК ВКП(б) пастанаўляе:

1. Абкомам, крайкомам і ЦК нацкомпартый арганізаваць масавую праверку партыйных, совецкіх і профсаюзных арганізацый па выканан...

в) умацаванне рэволюцыйнай законнасці ў адносінах аховы жаночай працы; г) узмацненне масавай выхаваўчай работы па выкараненню астаўшыхся яшчэ там-сям перажыткаў старога ладу ў быту, асабліва ўсходняй жанчыны.

3. Асоавіяхіму, Усесаюзнаму совету фізкультуры, РОКК'у разгарнуць работы па больш шырокаму ўцягненню работніц і калгасніц у абаронную і санітарна-асветную работу і ў фізкультурны рух.

4. Абласным, краявым выканкомам, цэнтральным выканаўчым камітэтам аўтаномных рэспублік арганізаваць сістэматычнае кіраўніцтва практычнай работай жанчын у советах, іх секцыях і органах масавага кантролю. Аддаць асаблівую ўвагу арганізацыі ўзрастаючай самадзейнасці і ініцыятывы жанчын, шырока ўцягваючы работніц і калгасніц у культурна-бытавое кіраўніцтва, асабліва ў барацьбу за паляпшэнне работы школ, дзіцячых і лячэбных установ, прадпрыемстваў грамадскага харчавання, а таксама палітасветустаноў (клубы, хаты-чы...

Глыбей вывучаць гісторыю партыі!

Вялікай і шчаслівай краінай на зямлі стала наша соцыялістычная радзіма. І хто цяпер не разумее, што гэтым яна абавязана большэвіцкай партыі, яе арганізацыі, стратэгіі і тактыцы.

На долю партыі Леніна-Сталіна выпала сусветна-гістарычная заслуга выпрацоўкі і праводзення правільнай навуковай рэволюцыйнай тэорыі. На працягу 32-гадовага існавання наша партыя, з'яўляючыся адзінай выразіцельніцай рэволюцыйнага марксізма, правяла гіганцкую работу па ўсваенню і крытычнай перапрацоўцы вопыта многіх стагоддзяў і чалавечых пакаленняў. Ленін пісаў: «Марксізм, як адзіна правільную рэволюцыйную тэорыю, Расія сапраўды **выстрадала** поўвяковай гісторыяй нечуваных мук і ахвяр, небывалага рэволюцыйнага гераізма, незвычайнай энергіі і беззаветнасці шуканняў, абучэння, іспытання на практыцы, расчараванняў, праверкі супастаўлення вопыта Еўропы».

Гісторыя большэвіцкай партыі насычана аграмаднейшай барацьбой супроць шматлікіх ворагаў як у сваіх уласных радах, так і па-за імі. Наша партыя бязлітасна выкрывала кадэтаў, эсэраў, анархістаў, легальных марксістаў, эканамістаў, меншавікоў, адзавістаў, троцкістаў, правых апартуністаў, «левакоў». У гэтай герaічнай барацьбе наша партыя да канца развіла і адстаяла ўсе асновы марксізма-ленінізма—вучэнне аб дыктатуры пролетарыята, аб саюзе рабочага класа з сялянствам, аб магчымасці пабудовы соцыялізма ў адной, асобна ўзятай краіне і т. д.

У гэтай барацьбе выраслі, атрымлівалі загартоўку шматлікія большэвіцкія кадры, стваралася жалезная дысцыпліна, выхоўваўся баявы рэволюцыйны дух, накап...

...зацыі і калектывізацыі і перспектывы завяршэння тэхнічнай рэканструкцыі ўсёй народнай гаспадаркі ў другой пяцігодцы. У той-жа час ясней становяцца такія карэнныя пытанні пролетарскай рэволюцыі як вучэнне аб магчымасці пабудовы соцыялізма ў адной краіне, саюз рабочага класа з сялянствам, знішчэнне класаў і т. д. Гісторыя партыі павінна быць жывым урокам для сучаснай нашай барацьбы.

Вывучэнне гісторыі партыі за апошнія гады далёка рушылася наперад. Гэта факт. Тым не менш размах гэтай работы ўсё яшчэ недастатковы, якасць яе не заўсёды на належнай вышыні. Тав Кагановіч гаварыў: «Да гісторыі нашай партыі часта падыходзяць фармальна, больш ці менш добрасумленна падаюць храналогію, вырываюць асобныя факты, апісваюць больш ці менш верна асобныя падзеі, але сувязі паміж гэтымі фактамі і падзеямі не ўскрываюць».

Часта заняткі носяць выпадковы характар, ператвараюцца ў разрозненыя лекцыі, у прабег галопам па розных перыядах і эпохах. У іншых выпадках гурткі па гісторыі партыі застраваюць на тэмах «1905 год», «гады рэакцыі» і далей не ідуць, а з новага года пачынаюць спачатку.

Істотныя хібы маюць падручнікі па гісторыі партыі. Яны выкладаны занадта канспектыўна. Прапагандысты скардзяцца на тое, што недастаткова асветлены ў падручніках тактыка антыпартыйных ...

тавым толькі соцыялізм, і толькі тады, калі мы да дробнай гаспадаркі пярэйдзем да агульнай і да агульнай апрацоўкі зямлі».

Іменна на гэтай аснове, на аснове стварэння магутнай соцыялістычнай індустрыі, на аснове стварэння калгасаў і соўгасаў, пад геніяльным важдзельствам **Сталіна** наша партыя ажыццявіла задачу, намечаную **Владзімірам Ільічом**. «Перабудоўваюцца быт і ўмовы жыцця працоўных, ідзе быстры ўздым совецкай культуры, жанчына падымаецца да новага жыцця —сказаў на VII з'ездзе советаў тав. **Молатаў**, падводзячы гістарычны вынік барацьбы за пераўтварэнне «Расіі нэпаўскай ў Расію соцыялістычную».

Гэтыя перамогі генеральнай лініі партыі з усёй яркасцю падкрэслівалі работніцы і калгасніцы нашай вялікай радзімы з трыбуны XI усебеларускага і VII усесаюзнага з'ездаў советаў, з трыбуны II з'езда калгаснікаў-ударнікаў. На розных участках фронта соцыялістычных работ—советкім, гаспадарчым, культурным—работніца і калгасніца паказалі сваю палітычную і культурную спеласць, сваё ўменне плённа працаваць, кіраваць дзяржавай. За выдатныя ўзоры самаадданасці, геразізм на франтах грамадзянскай вайны і ў гады мірнага соцыялістычнага будаўніцтва многія з іх азначаны ордэнамі—вышэйшай узнагародай нашай краіны.

Мільёны работніц у Совецкім Саюзе заняты на фабрыках і заводах. Працоўная жанчына навучылася моцна трымаць руль трактара і самалёта. Яна працуе ў лабараторыях, яна кіруе фабрыкамі, калгасамі, соўгасамі, школамі, яна вывучыла ўладаць зброяй, каб разам з усімі працоўнымі краіны, калі ворат адважыцца напасці на нас, нанесці яму сакрушальны ўдар. На аснове ажыццяўлення першага пяцігадовага плана, ужо к 1931 году ўдзел работніц у вытворчасці быў вельмі значным — у цяжкай прамысловасці БССР, напрыклад, было занята 35,8 проц. жанчын у адносінах да агульнага ліку рабочых. За апошнія тры гады роля жанчыны ў вытворчасці яшчэ больш павялічылася: дасягнуўшы 46,8 проц. да агульнага ліку рабочых.

Наколькі шырока масы працоўных жанчын прымаюць удзел у кіраўніцтве дзяржавай, даволі красамоўна сведчыць тое, што ў БССР членамі сельсоветаў з'яўляюцца 11.885 жанчын і горсоветаў—1.410 жанчын. Наша рэспубліка мае права ганарыцца і тым, што 141 жанчына з'яўляюцца старшынямі сельсоветаў, 707 —членамі райвыканкомаў 5 —

300 кгр. бульбы.

Пад кіраўніцтвам партыі праводзіцца барацьба за поўнае разняволенне жанчын ад хатняга рабства. На фабрыках і заводах, у калгасах і соўгасах магутна вырасла і праўдзіва расце сетка грамадскіх бытавых і лекавых устаноў, дзіцячых ясляў, садоў, сталовых, пральняў, хат-радзільняў, — усё тое, што Ленін называў парасткамі комунізма. Паводле няпоўных вестак, у 1934 годзе ў сельскіх мясцовасцях Беларусі працавала 5.926 дзіцячых ясляў, якія абслужылі звыш 150 тыс. дзяцей, а ў дзіцячых пляцоўках і дзіцячых садах калгасаў знаходзілася 126 тыс. дзяцей. Для забеспячэння на сяле кваліфікаванай радзільнай дапамогі жанчынам за многіх раёнах БССР арганізуюцца акушэрскія курсы для калгасных хат-радзільняў. Такія курсы, напрыклад, у адзнаку комуністычнага жаночага дня, адкрываюцца сёння ў Менску на 120 чалавек і ў Віцебску—на 90 чалавек. **Асабліва трэба падкрэсліць, што па-новаму сталінскаму статуту сельгасарцелі калгасніцам прадастаўляецца належны адпачынак да і пасля родаў. Гэта такая перамога для калгасніц-сялянкі, аб якой ва ўсіх капіталістычных краінах не можа і марыць працоўная жанчына.**

Так, калгасны лад, выклікаўшы да жыцця мільёны сялянак, разам з работніцамі, разам з усім рабочым класам нашай краіны ператварыў іх у непасрэдных будаўнікоў соцыялізма. У гэтым сіла і веліч справы партыі Леніна-Сталіна.

Аднак, мы ні ў якім выпадку не павінны супакоіцца на дасягнутых поспехах. Мы абавязаны з яшчэ большай энергіяй змагацца за выкананне промфінплана кожным заводам, цэхам і брыгадай, кожным рабочым, мы павінны пашыраць асартымент вырабаў і дабіцца рэзкага паляпшэння іх якасці.

Мы павінны рашуча ўзмацніць барацьбу за ўздым жывёлагадоўлі, мабілізаваць усю масу калгаснікаў на баявую падрыхтоўку да веснавой сяўбы, ажыццявіць ганаровую задачу, якую выставіў тав. **Сталін** —паднясці ўсе калгасы да ўзроўню перадавых.

СССР—ударная брыгада сусветнага пралетарыята. Гэта абавязвае нас штодзенна змагацца за ажыццяўленне заданняў, за выкананне вялікага плана пабудовы соцыялізма, умацоўваць першую ў свеце пралетарскую дзяржаву. Ажыццяўляючы гэта, мы тым самым дапамагаем рабочаму класу ўсяго свету, арганізуючы свае сілы для звяржэння капіталізма.

раўніцтву гаспадарчымі справамі, к удзелу на ўсіх ступенях совецкага дзяржаўнага апарата ў кіраванні дзяржавай.

Міжнародны комуністычны жаночы дзень 8-га сакавіка неабходна правесці, як масавую палітычную кампанію, паказаўшы лепшых ударніц соцыялістычнай будоўлі, лепшыя ўзоры іх вытворчай, грамадскай, культурнай і навуковай работы, пад знакам шырокай мабілізацыі палітычнай і вытворчай актыўнасці працоўных жанчын на выкананне рашэнняў XVII з'езда партыі, VII з'езда советаў і II ўсесаюзнага **чай барацьбе з недаацэнкай ролі працоўнай жанчыны ў вытворчасці і нядбайнымі адносінамі да справы іх палітычнага выхавання і вылучэння на кіруючыя работы.**

2. Усім наркаматам, ВЦСПС, ЦК профсаюзаў і кааператыўным арганізацыям распрацаваць практычныя мерапрыемствы, якія-б забяспечвалі далейшае клапатлівае вырошчванне жаночых кадраў, маючы на ўвазе: а) шырокі ахват работніц і калгасніц палітычнай, вытворчай вучобай і агульна-асветнымі школамі; б) вылучэнне лепшых ударніц на кваліфікаваныя і кіруючыя работы;

тальні, палявыя станы, пікпункты).

5. Арганізаваць шырокія канферэнцыі, сходы работніц, калгасніц і працоўных жанчын, а таксама спецыяльныя палітдні на прадпрыемствах у калгасах і соўгасах з дакладамі аб дні «8-га сакавіка».

Краявому, абласному і мясцоваму друку шырока асвятліць кампанію «8-га сакавіка» і арганізаваць паказ лепшых ударніц соцыялістычнай будоўлі і ўзораў масавай, палітыка-выхаваўчай і вытворчай работы сярод працоўных жанчын.

ЦК ВКП(б).

7 сакавіка 1935 г.

Нашы дасягненні к 25-годдзю міжнароднага дня работніц

Нашы работніцы і сялянкі добра ведаюць імя Клары Цэткін, германскай комуністкі, прах якой замураван у Крэмлёўскай сцяне, побач з прахам другіх барацьбітоў за вялікую справу Маркса-Энгельса-Леніна-Сталіна. Усё сваё жыццё яна самаахвярна змагалася за разняволенне жанчын-работніц і сялянак ва ўсім свеце. І розумам, і сэрцам яна была з нашай комуністычнай партыяй, з працоўнымі нашай вялікай радзімы.

25 гадоў назад, у 1910 годзе ў Копенгагене (ў Даніі) адбываўся кангрэс II інтэрнацыянала. Тады большэвікі ўваходзілі яшчэ ў II інтэрнацыянал і ў Капенгагенскім кангрэсе прымаў удзел і Ленін. Аднача́сова з міжнародным кангрэсам адбывалася другая міжнародная жаночая соцыялістычная канферэнцыя. Клара Цэткін унесла на канферэнцыі прапанову зрабіць 8 сакавіка міжнародным днём работніцы—аглядам таго, як змагаюцца работніцы за вызваленне пралетарыята, як расце іх актыўнасць, чаго яны дабіваліся. З тых пор дзень 8 сакавіка стаў днём міжнароднай салідарнасці працоўных усіх краін.

Нашы рускія работніцы дружна прымкнулі да міжнароднага жаночага соцыялістычнага руху. Усе ведаюць, як горача падтрымліваў Ленін гэты рух, бо ён быў непарыўна звязаны з усім рабочым рухам. Рука ў руку з рабочымі змагаліся работніцы за ўладу советаў.

Октябрская рэвалюцыя была велізарным дасягненнем у справе разняволення працоўных жанчын. «Поўнага роўнапраўя,—пісаў Ленін,—не дала ні адна, нават самая прагрэсіўная рэспубліканская, дэмакратычная, буржуазная дзяржава. А совецкая рэспубліка Расіі адразу змяла ўсе без выключэння законадаўчыя сляды няроўнасці жанчын, адразу забяспечыла ёй поўную роўнасць па закону» (**Ленін**, т. XXV, стар 63).

Мы ведаем, што і зараз, у 1935 годзе, у цэлым радзе буржуазных краін—ва Францыі, Італіі і другіх —жанчыны не маюць яшчэ роўных выбарчых праў з мужчынамі.

Роўнапраўе ў выбарчых правах, заваяванае ў Октябрскую рэвалюцыю, было першым крокам на шляху разняволення працоўных жанчын.

Другім буйнейшым крокам было вызваленне работніц і сялянак-беднячак і серадначак разам з усім рабочым класам і працоўным сялянствам з-пад улады памешчыкаў і капіталістаў. Умацаванне совецкай улады, перамога на фронце грамадзянскай вайны спрыялі разгортванню барацьбы за вызваленне працоўнай жанчыны ад усякай эксплаатацыі.

Совецкая ўлада ўвесь час нястомна змагалася за змяненне ўсяго ўкладу нашай краіны, за стварэнне ў ёй соцыялістычнага ўкладу. Перамога калгаснага ладу, ліквідацыя кулацтва як класа на аснове суцэльнай калектывізацыі, ператварэнне Совецкага Саюза з краіны дробнай аднаасобнай сельскай гаспадаркі ў краіну калектыўнай, буйнай, механізаванай сельскай гаспадаркі з'яўляецца нашым найвялікшым дасягненнем.

Другі з'езд калгаснікаў-ударнікаў быў яркім паказальнікам таго, як змяняецца жыццё, як ключом б'е ў ім соцыялістычны струмень. II з'езд калгаснікаў-ударнікаў паказаў, якімі быстрымі тэмпамі ідзе ў калгасах разняволенне жанчын. Прамова таварыша Сталіна на першым з'ездзе калгаснікаў-ударнікаў два гады назад адыграла рашаючую ролю ў гэтай справе.

Умацаванне калгаснага ладу—трэці буйнейшы крок у справе разняволення жанчыны.

Я ўспамінаю, як блішчэлі вочы Клары Цэткін, калі я ёй расказвала аб першым з'ездзе калгаснікаў, аб прамове таварыша Сталіна. Яна, ужо паміраючая, марыла аб тым, як паедзе ў калгасы Сярэдняй Азіі, у самыя глухія месцы. Яна ведала, разумела, што значыць перамога калгаснага ладу.

Адбыўшыеся перад II калгасным з'ездам XVI усерасійскі і VII усесаюзны з'езды советаў таксама ярка паказалі ўзрослую свядомасць працоўнай жанчыны, яе актыўнасць у справе будаўніцтва соцыялізма.

К 25-годдзю з дня прыняцця рашэння аб 8 сакавіка работніцы і калгасніцы нашай краіны советаў прыходзяць з буйнейшымі дасягненнямі ў справе свайго разняволення. Па сваёй цемнаце і забітасці нашы работніца і сялянка раней займалі адно з першых месц. Цяпер яны па сваёй арганізаванасці, палітычнай свядомасці і актыўнасці займаюць першае месца ў свеце.

У краінах капітала фашысты хочуць вярнуць прыгонніцкія парадкі, намагаюць усе сілы, каб зрабіць з працоўнай жанчыны пакорную рабыню. Не выйдзе гэта! Прыклад Совецкага Саюза будзе ўказваць шлях работніцам і сялянкам усіх краін да іх вызвалення. І як-бы фашысты не стараліся заглушыць свядомасць работніц і сялянак, працоўныя жанчыны капіталістычных краін разам з рабочым класам самкнуцца вакол сваіх комуністычных партый і дапамогуць ім усё вышэй узнімаць сцяг барацьбы з капіталістычным ладам. Перамога сусветнай рэвалюцыі забяспечана.

У СССР мы будзем працаваць яшчэ ўпорней, яшчэ напружаней, каб і ў гаспадарчай галіне, і ў культурнай галіне, і ў галіне арганізацыі ўсяго грамадскага жыцця стварыць такія ўмовы, якія забяспечаць росквіт соцыялізма і на яго аснове поўнае ўсебаковае разняволенне жанчын.

Н. К. КРУПСКАЯ.

ляўся вопыт соцыялістычнага будаўніцтва і перамагання труднасцей нашага росту.

Вось чаму няма лепшай зброі выхавання мас у духу марксізма-ленінізма, чым гісторыя нашай партыі. Без вывучэння гісторыі большэвізма, без азнаямлення, хоць-бы з галоўнейшымі этапамі жыцця партыі, нельга забяспечыць усваенне асноў марксізма-ленінізма.

Не раз усякія апазіцыйныя групы ўнутры партыі, нязменна адлюстроўваўшыя ідэалогію варожых пролетарыяту класавых сіл, пачыналі свае «разгалоссі» з пытанняў, на першы погляд чыста тэарэтычных, філасофскіх. Яны кляліся пры гэтым у сваёй вернасці партыі і яе адзінству. Але Ленін, а следам за Леніным Сталін, заўсёды ўскрывалі антыпартыйны характар гэтых разгалоссяў. І сапраўды, усякі раз апазіцыйныя групы, афармляючыся, як фракцыі, накіроўвалі свой удар на адзінства большэвіцкай партыі.

Трацкісты і зіноўеўцы, правыя ўхілісты і права-«лявацкія» вырадкі старанна маскавалі свой контррэвалюцыйны паход супроць адзінства партыі ўсякімі «высокапрынцыповымі» платформамі і дэкларацыямі. Пад кіраўніцтвам таварыша Сталіна большэвікі выкрылі гэты маскарад. Рукамі апазіцыянераў буржуазія цягнулася к горлу пролетарыята. Яна імкнулася забрацца ў крэпасць пролетарскай дыктатуры — разбурыць сталёвае адзінства партыі і ўзарваць уладу рабочага класа. І калі зіноўеўская група разбілася ўшчэнт аб маналітныя сцены большэвіцкага адзінства, нягоднікі цынічна зрабілі подлае двурушніцтва зброяй сваёй падпольнай барацьбы. Яны прабавалі разбэсціць некаторых членаў партыі злачынным бандыцкім прыёмам ашуканства партыі. Яны насілі партыйны білет у адной кішэні і белагвардзейскі рэвальвер — у другой.

Для таго, каб па-сапраўднаму ўсвоіць асновы марксізма-ленінізма, як баявой тэорыі рэвалюцыйнага дзеяння, трэба ведаць, як выкрывала наша партыя ўсе і ўсякія маскіроўкі класавага ворага, як яна будзіла пільнасць у членах партыі.

Вывучаючы гісторыю партыі, комуніст, асабліва малады, будзе ведаць не толькі факты штрэйкбрэхерства і здрадніцтва Зіноўева і Каменева ў даокцябрскія і пасля окцябрскія дні, яму паўней і ясней стануць прычыны іх канчатковага падзення.

Вывучаючы гісторыю партыі, становяцца больш зразумелымі перамогі соцыялістычнай індустрыялі-

груп і метады барацьбы з імі нашай партыі.

Тав. Постышаў у прамове сваёй аб некаторых задачах марксісцка-ленінскай асветы, апублікаванай гэтымі днямі ў «Праўдзе», указваў на важнасць яснай, простай, зразумелай і вобразнай мовы. Выкладанне гісторыі партыі часта грашыць сухасцю, кніжнасцю мовы.

Вывучэнне гісторыі партыі павінна быць захапляючай, поўнай рэвалюцыйнага натхнення работай па ўсваенню баявых спраў большэвіцкай партыі. Толькі такое вывучэнне будзе выхоўваць комуністаў і комсамольцаў, падымаць новыя і новыя слаі працоўных на актыўнае соцыялістычнае будаўніцтва, на барацьбу з ворагамі партыі, на барацьбу з перажыткамі поглядаў разбітых антыленінскіх груп.

Партыйным арганізацыям неабходна прылажыць усе намаганні к таму, каб гісторыя партыі абавязкова вывучалася кожным комуністам і комсамольцам, дапамагаючы ім усвойваць яе ў сувязі з сённяшнім днём, з перспектывамі нашай рэвалюцыі. Павінна быць у першую чаргу ўзмоцнена і ажыўлена такая работа парткомаў, як абмеркаванне праграм і ходу заняткаў у партшколах і гуртках з выклікам аўтараў праграм, кіраўнікоў, слухачоў. Павінна быць безумоўна перабудавана работа партыйных габінетаў, якія часта падмяняюць сабой культпропы замест таго, каб быць цэнтрамі тэарэтычнай і метадычнай дапамогі партыйнаму активу.

Выкладчыкамі гісторыі партыі трэба выдзеліць лепшых большэвікоў, надзейных, устойлівых, тэарэтычна стойкіх і адукаваных. Ніякі кантроль не дапаможа, калі не забяспечана галоўнае — добры ідэйна моцны склад лектароў, выкладчыкаў, кіраўнікоў. Трэба памятаць таксама, што трацкісцка-зіноўеўскія і ўсякія іншыя контррэволюцыйныя паследкі прадаўжаюць яшчэ свае спробы фальсіфікаваць гісторыю нашай партыі з трыбуны ВНУ, інстытутаў, школ. Пільнасць тут патрэбна сугубая.

Ва ўсёй гісторыі большэвізма гутарка ідзе аб хвалюючых, захапляючых, поўных рэвалюцыйнага абаяння справах і людзях. Гісторыя партыі выхоўвае ў комуністах пачуццё гордасці і гонару, бо няма ў свеце звання больш высокага, больш ганаровага, чым званне члена большэвіцкай партыі, партыі Леніна-Сталіна.

(Перадавы артыкул «Праўды»).

НА КУЛЬТУРНЫЯ ТЭМЫ

(Па пісьмах, паступіўшых у рэдакцыю)

Аб кіно-фільмах для школы

Настаўнік Бобрскай школы, Крупскага раёна, тав. Сцепура зусім правільна піша ў пісьме ў рэдакцыю «Звязды», што «шмат якія кіно-фільмы могуць служыць не толькі сродкам культурнага адпачынку вучняў, але і наглядными дапаможнікамі пры праходжанні з вучнямі тых ці іншых прадметаў (агульная гісторыя, гісторыя Октябрскай рэволюцыі і грамадзянскай вайны, літаратура)».

Выходзячы з гэтага, Бобрская школа рашыла ўзяць для дэманстрацыі вучням такія фільмы, як «Паэт і цар», «Княжна Мэры», «Спартак», «Капітанская дачка». Але гэтыя фільмы, якія якраз адпавядаюць праграмнаму матэрыялу старшых класаў школы, атрымаць у пракатнай канторы Белдзяржкіно не ўдалося—выдаваць іх для школ забаронена.

Аказваецца, многія фільмы, зробленыя па гістарычным і літаратурным матэрыяле, нічога агульнага з сапраўднай гісторыяй і адпаведнымі літаратурнымі творамі не маюць. Ясна, што дэманстрацыя такіх карцін вучням толькі сказіць іх уяўленне аб даным творы.

А стварыць серыю мастацкіх фільмаў у дапамогу школьнай вучобе (мы не гаворым тут аб вузка-вучэбных), безумоўна, неабходна. Кіно-арганізацыі павінны задавальняць гіганцкі ўзросшы попыт школ на фільмы гэтага роду. Фабрыка Белдзяржкіно павінна ўзяць на сябе частку гэтай вялікай работы і інсцэніраваць для экрана рад найлепшых літаратурных твораў беларускіх, рускіх і іншых пісьменнікаў, асабліва класікаў.

□ □ □ □ □

НОВЫ ПРЫЛІЎ У КАЛГАСЫ

Жыткавічы.

Ва ўсіх калгасах і сельсоветах раёна праходзіць шырокая распрацоўка даклада тав. Якаўлева і новага статута, прынятага на II усесаюзным з'ездзе калгаснікаў-ударнікаў. Прапрацоўка статута выклікала новы прыліў аднаасобнікаў у калгасы.

Па Бранісла'ўскаму сельсовету паступіла 18 заяў, па Жыткавіцкаму — 6, па Ляхавіцкаму—10. Пастапаюць заявы і ў калгасы другіх сельсоветаў.

М. ЯСТРЭМСКІ.

⁂

Гомель.

У часе распрацоўкі новага статута па Урыцкаму сельсовету паступілі 62 заявы ад аднаасобнікаў аб прыёме іх у калгасы. 59 заяў ужо аформлена. Аднаасобнікі і калгаснікі аднадушна адабраюць новы статут.

МАРУНАЎ.

⁂

Брагін.

У часе прапрацоўкі новага калгаснага статута ў калгас імя Ланцуцкага ўступілі 8 аднаасобных працоўных гаспадарак.

ГРЫШЧАНКА.

⁂

Дуброўна.

З небывалай актыўнасцю праходзіць абмеркаванне прыкладнага статута сельскагаспадарчай арцелі па калгасах Сілевіцкага сельсовета. У калгас «Чырвоная Чубкова» ўступілі ўсе працоўныя аднаасобнікі вёскі. Калгаснікі сельсовета абавязаліся поўнасцю захаваць ўвесь маладняк прыплоду 1935 года.

КРУЧКОЎ.

⁂

Віцебск.

У выніку прапрацоўкі матэрыялаў другога ўсесаюзнага з'езда калгаснікаў-ударнікаў 17 аднаасобнікаў вёскі Лутавыя, Рудакоўскага сельсовета, аб'ядналіся. Калгасу нададзена імя тав. Кірава. За апошні час у калгасы Бабіненскага сельсовета ўступіла 65 аднаасобнікаў.

ЗАРУБЕЖНЫ.

⁂

Петрыкоў.

Масавыя прыліvы назіраюцца ва ўсіх калгасах раёна. За апошні час ў калгасы Смятаніцкага

Як я працавала ў камісіі са СТАЛІНЫМ

(Прамова дэлегаткі II усесаюзнага з'езда калгаснікаў-ударнікаў т. КУЛЬБА на сходзе менскага партактыва 5 сакавіка 1935 года).

Таварышы! Вынікі II усесаюзнага з'езда калгаснікаў-ударнікаў усюды прапрацоўваліся на месцах і шырока вядомы з друку. Таму я не буду спыняцца на ўсіх пытаннях. Я толькі спынюся на распрацоўцы статута ў камісіі, у якую я таксама была вылучана. У гэтай камісіі прымаў актыўны ўдзел наш любімы правадыр таварыш **Сталін. (Апладысменты).**

Тав. Сталін вельмі добра ведае наша калгаснае жыццё. Ён добра ведае, якія ў нас у калгасах ёсць яшчэ недахопы і як у далейшым трэба працаваць. Пры распрацоўцы статута, ён асабліва вялікую ўвагу аддаваў усякім дробязям калгаснага жыцця і вытворчасці. Ён выклікаў нас выказвацца па кожнаму асобнаму пытанню. І сам так блізка з намі гутарыў, што **мы адчувалі сябе з ім, як у сябе дома.**

У часе разбору статута таварышы гаварылі на розных мовах, нават і на такіх, аб існаванні якіх я і не падазравала. Потым выходзілі перакладчыкі і перакладалі гэтыя выступленні. Тав. Сталін асабліва настойваў, каб кожнаму калгасніку была дана магчымасць выказацца.

І нам здавалася, што ён просты і звычайны калгаснік. Па праўдзе кажучы, нават калгаснікі адзін з адным так чула не размаўляюць, як гаварыў з намі таварыш Сталін.

Таварыш Сталін ведае, напрыклад, аб тым сваяцтве, якое яшчэ існуе ў нас у калгасах. Ён прыводзіў прыклады, калі брыгадзір або старшыня калгаса сваякам дае каня на вяселле або ў іншых выпадках, а іншым не дае. Таварыш Сталін асабліва завастрыў увагу на тое, што трэба адносіцца да кожнага калгасніка аднолькава, што калі ў калгасніка вяселле, то каб ён ведаў, што таксама можа атрымаць каня.

Асабліва вялікія спрэчкі былі ў камісіі наконт прысядзібных участкаў. Аказваецца, да сёнешняга дня ў асобных калгасах сядзібныя ўчасткі былі па тры га, а некаторыя адважваліся гаварыць, што ім і гэтага мала, што трэба павялічыць.

~~**Картукоў:** у некаторых пры ўступленні ў калгас не было больш.~~

~~— У мяне нават менш было.~~

Пашы беларусы выступалі і гаварылі, што для прысядзібных менш чвэрці гектара і да аднаго га. Але не абавязкова імкнуцца, каб кожны атрымаў па 1 га — калі ў калгасе, напрыклад, працуе адзін чалавек, яму можна даць менш зямлі. Наогул трэба падыходзіць да кожнай мясцовасці ў паасобку.

Вельмі цікавіўся таварыш Сталін нашай жывёлай і наогул пытаннямі жывёлагадоўлі.

Па прапанове таварыша Сталіна было прынята, што калгаснік у асабістым карыстанні можа мець адну карову, адну свінаматку і дзве галавы маладняка, а дробнай жывёлы, напрыклад, авечак, коз, качак і інш. птушкі, трусоў — дык трымай колькі хочаш. Але разам з тым трэба ўлічваць мясцовыя асаблівасці. Напрыклад, пра свінаматак тав. Сталін гаварыў, што ў некаторых раёнах можна і двух трымаць.

Потым таварыш Сталін гаварыў, што трэба пабудаваць у калгасе культурнае жыццё, трэба вуліцы нашых вёсак абсадзіць кветкамі. У нас часта, — гаварыў ён, — пабудуюць вялікія добрыя клубы, але ў іх ніякай работы не праводзяць. Як бачыце, ён таксама добра ведае, што ў нас усё-ж такі недастаткова наладжана культурная работа. І таварыш Сталін вельмі моцна ставіў пытанне, каб менш адставала наша вёска ад горада, каб яна стала таксама культурнай.

А як таварыш Сталін клапоціцца пра нашу жанчыну, як ён добра ведае нашу жанчыну!

У камісіі, напрыклад, выступалі старшыні калгасаў і гаварылі, што трэба для калгасніцы даць адпачынку месяц да родаў і месяц пасля родаў і аплачваць гэты час. Таварыш Сталін усё гэта выслухаў і сказаў, што трэба для калгасніцы даць адпачынку месяц да родаў і месяц пасля родаў і аплачваць гэты час. Далей ён сказаў, што трэба ў кожным калгасе пабудаваць радзільню, дзе-б цяжарная жанчына магла-б адпачыць.

Наогул таварыш Сталін вельмі многа гаварыў аб калгасніцы. Ён гаварыў, што ў калгасах жанчына ўсё яшчэ мала ўдзельнічае ў розных гуртках і што трэба яе так узняць, каб яна не толькі працавала ў полі, але каб магла быць старшынёй калгаса, старшынёй сельсовета, каб магла ўсюды заступаць любога мужчыну...

~~**Рыскін:** а ты скажы, як цябе ў калгасе сустрэлі.~~

~~— Як я прыехала дамоў, у сваю вёску, дык было вельмі цікава.~~

~~Калі я ад'язджала на з'езд, мне гаварылі: ты там убачыш Сталіна усё роўна, як праз рашотку (смех). Ён не будзе з вамі гутарыць.~~

Калі я вярнулася, мяне і пытаюць, ці бачыла я Сталіна.

— Добра бачыла, — гавару, — і гутарыла з ім.

А яны вельмі здзівіліся:

— Ён з табой гутарыў?

— Канешне, гутарыў! Яшчэ і пытаўся, як нашы калгасы жывуць, сказаў, каб нашы калгасы, асабліва на Беларусі, былі перадавымі.

А яны мне кажуць:

— Дык ты-ж нават блізка да яго не падыходзіла (смех).

— Як-жа так, — адказваю я ім, — калі я нават з ім гутарыла. Ён нават мяне па плячу пахлопаў і сказаў: «Глядзі, беларуска, каб ваша Беларусь была на першым месцы» **(апладысменты).**

Тады калгаснікі мяне пытаюцца зноў:

— Няўжо-ж гэта праўда, што ён такі просты чалавек?

А я растлумачваю:

— **Ён зусім блізкі да нас, як родны ўсё роўна. Мы ўсе з ім хацелі больш гаварыць. І хацелася нам каля яго хоць пастаяць.**

Далей, па маім прыездзе, мы распрацавалі ў сваёй вёсцы, у сельсовеце пра выступленні т. Сталіна і пра з'езд калгаснікаў наогул.

Бенеч: а статут ці распрацава-

У СОЎНАРКОМЕ БССР

БАРАЦЬБА СА СКУРНЫМ АВАДНЁМ

У мінулым годзе, у часе барацьбы са скурным аваднём, паводле даных Наркамзема, было агледжана толькі 80 проц. пагалоўя буйнай рагатай жывёлы. У некаторых раёнах да гэтай справы адносіліся нядбайна. Напрыклад, у Глускім раёне было агледжана ўсяго 10 проц. пагалоўя, у Жыткавіцкім—13 проц.

Соўнарком абавязаў райвыканкомы ў бягучым годзе апрацаваць ад скурнага аваднёя ўсё пагалоўе буйнай рагатай жывёлы больш 8-месячнага ўзросту. Райземаддзелы павінны скласці і давесці планы барацьбы з аваднём да соўгасаў, калгасаў і паселішч да 10 сакавіка, прамацаваўшы да гаспадарак зоаветперсанал. Не пазней 20 сакавіка павінны быць праведзены адпаведныя курсы для азнаямлення брыгадзіраў-жывёлаводаў, ветсанітараў, даярак і пастухоў з тэхнікай барацьбы са скурным аваднём.

У паўднёвых раёнах апрацоўка жывёлы ад авадня павінна пачацца з 1 красавіка, а ў паўночных —з 15 красавіка. (БелТА).

— о —

НАВУКОВА-ДАСЛЕДЧЫ ІНСТЫТУТ ПРАМЫСЛОВАСЦІ НАПЯРЭДАДНІ СВАЙГО ПЯЦІГОДДЗЯ

У сакавіку навукова-даследчы інстытут прамысловасці БССР святкуе пяцігоддзе свайго існавання.

За гэты час інстытут закончыў рад навукова-даследчых работ, маючых вялікае народна-гаспадарчае значэнне. Аграмадную работу правёў інстытут па непасрэднай дапамозе ў асваенні вытворчасці (Крычаўскі цэментны завод, гомельскі шклозавод, дзяржынскі вапнавы завод, аршанскі сілікатны і інш.).

Інстытут за гэтыя пяць гадоў—выхаваў многа маладых інжынерна-тэхнічных работнікаў, прыпоўшых у большасці сваёй са школьнай лаўкі, здольных навуковых работнікаў, аўладаўшых вышынямі сучаснай перадавой навукі і тэхнікі.

К пяцігадоваму юбілею рых-

ДАРОГУ ПЕРШАЙ У БССР ФАБРЫЦЫ МУЗЫЧНЫХ ПРЫЛАД

Ці варта лішні раз даказваць аб тым, як узраслі культурныя запатрабаванні працоўных нашай краіны.

Ідучы насустрач культурна-узрошшым запатрабаванням працоўных мас, Наркаммесцпром БССР пастанавіў прыстасаваць Барысаўскі лесазавод імя Молатава для выпуску музычных прылад. Новая фабрыка павінна будзе выпускаць піяніны, гармошкі, гітары, балалайкі і інш.

У 1935 годзе фабрыка павінна асвоіць новы вытворчы працэс і даць 80 штук піянін.

Але для таго, каб на піяніна можна было іграць, патрэбна клавіятура, струны і іншыя дэталі. На ўсё гэта завод яшчэ ў чацвертым квартале 1934 года даў заяўкі культпромтрэсту. У трэсце гэтыя заяўкі згубілі ў нетрах канцэлярыі. Іх прышлося аднаўляць па копіях.

Забыўся аб сваім рашэнні Наркаммесцпром. Для абсталявання новай фабрыкі няма сродкаў. І толькі пасля цэлага раду паездак у Менск музычнага майстра тав. Скаўронскага, Наркаммесцпром адпусціў 10 тысяч руб. Гэтыя сродкі тав. Скаўронскі павінен быў атрымаць праз Барысаўскі банк. Але банк не адпускае грошай таму, што завод імя Молатава мае старую запазычанасць банку на суму 300 тыс. руб.

Аб гэтым ведаюць у Наркаммесцпроме. Аднак, наркамат нічога не зрабіў для таго, каб вывесці фабрыку са стварыўшагася цяжкага фінансавага становішча. Мясцовыя арганізацыі, якія ў першую чаргу абавязаны дапамагаць у абсталяванні новай фабрыкі, усю работу ўсклалі на Скароўскага і дырэктара лесазавода Яшчэнка.

Нельга больш мірыцца з роўнадушшам, якое сустракаюць работнікі фабрыкі ў цэнтральных і раённых арганізацыях. Дарогу першай у БССР фабрыцы музычных прылад.

П. ЧЫКУН.

□ □ □ □ □

...сія дні ў калгасы Сметаніцкага сельсовета ўступілі 133 працоўныя аднаасобнікі. У калгас «Чырвоны будаўнік» уступіла 50 гаспадарак, у калгас імя II з'езда калгаснікаў — 50 гаспадарак, «Чырвоны Октябр» — 27 гаспадарак, «Чырвоная Рудня» — 7 гаспадарак. Большасць ўступіўшых гаспадарак унеслі насенне паводле плана веснавой сяўбы.

І. ГЛОЗМАН.

...варылі, што для прысядзібных участкаў патрэбна чвэрць гектара, што гэта зусім раволі, што больш не трэба, што большую сядзібу будзе цяжка апрацоўваць і гэта адаб'ецца на калгаснай вытворчасці. Яны гаварылі, што калі будзем добра працаваць у калгасе, то атрымаем больш, чым ад сваёй сядзібы.

Таварыш Сталін уважліва выслухаў кожнага і потым выступіў і сказаў, што трэба даваць зямлі для прысядзібных участкаў не

старшыні калгасаў і гаварылі, якія палёгкі зрабіць жанчынам. Адзін старшыня калгаса кажа, што трэба такую палёгку зрабіць, каб даць жанчыне тыдзень адпачынку да родаў і пасля родаў. Дык тады нашы жанчыны крыкнулі:

— Перайдзі ты на наша месца, мы табе год адпачынку дамо (смех). Мы на тваім месцы справімся — жанчына можа стаць старшынёй калгаса. А ці ты зможаш за нас радзіць? (Смех, апладысменты).

Бенек: а статут ці распрацавалі ў вас?

— Распрацавалі і прынялі ўжо.

Чарвякоў: а пра лявоніху не пытаўся ў вас Сталін?

— Як быў вечар самадзейнасці, дык Сталін вельмі цікавіўся. І калі танцавалі нашу беларускую лявоніху, ён вельмі смяяўся: «Вось добры танец лявоніха».

Цяпер, таварышы, **я хачу прасіць наш камітэт партыі, каб мяне прынялі ў спачуваючыя. (Доўгія апладысменты).**

К пяцігадоваму юбілею рыхтуецца багатая выстаўка (дыяграмы, макеты, фота-здымкі аб закончаных работах), адбіваючая работу інстытута за пяць гадоў. Гэта выстаўка наладжваецца ў клубе імя Сталіна, пасля чаго яна будзе перанесена ў інстытут. На буйнейшых прадпрыемствах БССР будуць пастаўлены даклады аб дзейнасці інстытута. Да ўдзелу ў юбілеі запрошаны навуковыя інстытуты Саюза.

Нацыяналістычная вылазка на кіно-фронце

Разграміўшы контррэвалюцыйную беларускую нацдэмаўшчыну, вялікадзяржаўны шавінізм і нацыяналізмы іншых масцей, бальшавіцкая партыя дабілася выключна вялікіх перамог у будаўніцтве нацыянальнай па форме і соцыялістычнай па зместу культуры. У выніку гэтых перамог мы маем сапраўдны трыумф ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі.

Адным з яркіх паказальнікаў росквіту беларускай соцыялістычнай культуры з'яўляюцца нашы перамогі і ў галіне кіно.

Літаральна на пустым месцы ўзнікла, вырасла і расквітнела кіно-культура Совецкай Беларусі. Створана агромадная сетка кіно-тэатраў не толькі ў гарадах і мястэчках, але і на вёсках. Кіноапарат стаў адным з масавых элементаў быту нашай вёскі, кіно-механік стаў у рады яе знатных людзей. Створана беларуская кінопрамысловасць. Кінофабрыка «Совецкая Беларусь» выпусціла рад выдатнейшых фільмаў, якія маюць не толькі рэспубліканскае, але і ўсесаюзнае значэнне: «Лясная быль», «Першы ўзвод», «Рубікон», «Двойчы народжаны», «Нянавісць», «Паручык Кіжэ», «Залатыя агні», «Пошнаголдзе». Вырасці і выхаваны кадры работнікаў розных участкаў кіно-мастацтва.

Гэтыя поспехі ёсць рэзультат бальшавіцкага кіраўніцтва нашай партыі, якая рашуча граміла ўсякія спробы сцягнуць кіно-мастацтва з бальшавіцкага шляху на шлях нацдэмаўскай, нацыянальнай абмежаванасці, або на шлях вялікадзяржаўніцтва.

Гэтыя поспехі сталі магчымы толькі дзякуючы агромаднейшай дапамозе беларускаму кіно-мастацтву з боку ўсяго СССР. Мы атрымалі ад прамысловасці братніх рэспублік жалезную тэхніку, далі тую нам магчымасць разгарнуць сетку кіно-тэатраў і наладзіць кіно-прамысловасць. Мы скарысталі і скарыстоўваем багацейшы вопыт, тэхнічны і мастацкі, накоплены кіномастацтвам Совецкага Саюза. Мы атрымалі ад яго майстроў кіно, на рабоце якіх вучацца і ўзбагачаюцца нашы маладыя нацыянальныя кадры.

Усё гэта, зразумела, не па нутру нацыяналістычным элементам, якія імкнуцца адарваць Беларусь ад Совецкага Саюза, замкнуць яе культуру ў буржуазна-нацыяналістычную шкарлупу. Не лішнім будзе ўспомніць контррэвалюцыйную «дыскусію», якую зацеялі нацдэмы ў 1928 годзе, павёўшы шалёную атаку супроць перакладання і пастаноўкі беларускімі тэатрамі лепшых твораў рускіх совецкіх пісьменнікаў. У гэтай атацы, як і ва ўсёй контррэвалюцыйнай дзейнасці, нацдэмы былі разбіты нашай партыяй нагалаву. Іх сапраўдны контррэвалюцыйны твар быў выкрыт перад працоўнымі масамі нашай краіны.

Але нічога няма больш шкоднага, як думаць, што разбіты і разгромлены вораг склаў зброю і стаў «ручным і бяскрыўдным». Трэба памятаць, — гаварыў таварыш Сталін, — што «ўсё яшчэ існуе капіталістычнае акружэнне, якое стараецца ажыўляць і падтрымліваць перажыткі капіталізма ў эканоміцы і свядомасці людзей у СССР і супроць якога мы, бальшавікі, павінны ўвесь час трымаць порах сухім».

Наша партыя не раз раскрывала і разбівала спробы працягнуць контррэвалюцыйную нацдэмаўскую кантрабанду пад якімі-б маскамі яна ні хавалася. Час-ад-часу рэцыдывы нацдэмаўшчыны даюць сябе адчуваць і зараз.

У нумары 11-12 (лістапад—снежань 1934 года) журнала «Советское кино» — органа расійскай асацыяцыі работнікаў рэвалюцыйнай кінематаграфіі — апублікован артыкул дырэктара кіно-фабрыкі «Совецкая Беларусь» А. Некрашэвіча «Путь белорусской кинематографии».

У гэтым артыкуле Некрашэвіч шальмуе ўвесь 10-гадовы шлях беларускай кінематаграфіі. «Беларуская кінематаграфія, — паклёпнічае ён, — за 10 гадоў не дала ні аднаго дастаткова яркага, арыгінальнага, бліскаючага свежасцю твора».

Некрашэвіч не спыняецца перад яўнымі перадзержкамі, перад яўнай хлуснёй. Ён сцвярджае, што з 40 мастацкіх карцін, выпушчаных за 10 год існавання Белдзяржкіно, толькі 15 звязана з беларускай тэматыкай — на самой-жа справе выпушчана 37 карцін, з якіх 28 створаны на тэмы жыцця і быту працоўных Беларусі. Гэта лоўкасць рук Некрашэвічу патрэбна для таго, каб змайстраваць вывад:

«Такім чынам, у выніку ўсёй работы папярэдняга дзесяцігоддзя мы маем зусім недастатковае выкарыстанне нацыянальнай тэматыкі, поўнае слізганне і навят поўнае ігнараванне гэтай тэматыкі».

Мы зусім не збіраемся сцвярджаць, што наша беларуская кінематаграфія ў поўнай меры скарыстала для мастацкага адлюстравання на экране багацейшы матэрыял з жыцця, барацьбы і будаўніцтва рабочых і сялян Беларусі як у сучасным, так і ў мінулым. Партыя на гэта не раз указвала. ЦК КП(б)Б сваім рашэннем абавязаў Белдзяржкіно **«забяспечыць выпуск высока-мастацкіх, ідэйна-вытрыманых кіно-твораў, адлюстроўваючых штодзённую разгорнутую работу соцыялістычнага будаўніцтва БССР».** Але тут-жа ЦК асобна падкрэсліў, што Белдзяржкіно павінна праводзіць гэту работу так, **каб не замыкацца вузкімі рамкамі нацыянальнай тэматыкі.**

Беларуская кінематаграфія, з'яўляючыся састаўной часткай кінематаграфіі СССР, павінна ўносіць у яе сваю долю культурнага багацця ўсебаковым высокамастацкім адлюстраваннем усёй шматграннасці жыцця Беларускай Совецкай Рэспублікі. І мы павінны патрабаваць і патрабуем ад работнікаў кіно яшчэ лепшай, яшчэ больш прадукцыйнай працы па выкананню ўскладзеных на іх партыяй адказнейшых задач.

Некрашэвіч-жа зусім не аб гэтым гаворыць. Гутарку аб беларускай тэматыцы ён завёў з зусім іншых меркаванняў.

Мы паказалі ўжо, як Некрашэвіч перадзёрнуў лічбы выпуску мастацкай кіно-прадукцыі. Паглядзім цяпер, для чаго-ж яму патрабавалася гэтае наўмыснае скажэнне лічбаў і ахайванне ўсяго дзесяцігадовага шляху беларускай кінематаграфіі.

«Большасць тэм беларускага совецкага кіно, — сцвярджае Некрашэвіч, — магла быць выраслена любой совецкай кіноарганізацыяй».

Гэта скажэнне вынікаў дзесяцігадовай работы беларускай кінематаграфіі невыпадкова. Крыкамі аб упушчэнні нацыянальнай тэматыкі Некрашэвіч прабуе абмежаваць наша кіномастацтва вузканацыянальнымі рамкамі і выгнаць з яго ўсё, што выходзіць за гэтыя рамкі.

Як гэта нагадвае вядомую нацдэмаўскую тэатральную «дыскусію»!

Наша беларуская кіно-прамысловасць павінна вырашаць усе праблемы, якія стаяць перад совецкім кіно. Ясна, мы абавязаны рашуча змагацца супроць усякай малейшай спробы ігнаравання беларускай тэматыкі. Але абмежаваць кіномастацтва толькі нацыянальнай тэматыкай, значыць сцягнуць яго на нацдэмаўскія пазіцыі.

І зусім невыпадкова, што абрушваючыся на ўсё, што ёсць у беларускім кіно агульнасаюзнага і «не беларускага», ваюючы за вузканацыянальную тэматыку Некрашэвіч не лічыць патрэбным высунуць перад беларускім кіно такую вялікую задачу ў галіне беларускай нацыянальнай тэматыкі, як выкрыццё контррэвалюцыйнай сутнасці нацдэмаўшчыны. Дарэмна вы будзеце шукаць у яго артыкуле хоць напамінку на той бясспрэчны факт, што Белдзяржкіно не дало яшчэ нам ні аднаго фільма, які-б выкрываў контррэвалюцыйны характар нацдэмаўшчыны.

Замоўчванне гэтага сапраўды палітычнага прарыву ў рабоце Белдзяржкіно, як відаць, для Некрашэвіча невыпадкова.

У № 10 журнала «Полымя рэвалюцыі» за 1934 год ён поўнасцю раскрывае свае патаемныя думкі: «Трэба рашуча абвясціць амністыю чалавечым пачуццям — каханню, нянавісці — і скончыць са славутай і ўсім абрыдлай схемай — чырвоныя-белыя, схемай, якая дае магчымасць глядачу ўжо з першых кадраў прадугадаць, як правіла, бесправіла, бесламылкова, канец карціны не выклікаючы ў глядача ніякіх пачуццяў і ніякай зацікаўленасці».

Хто можа сказаць, што такая карціна, як «Чапаеў», глыбока не захапляе перажыванні людзей, не прасякае ў глыбіню чалавечай душы, не прымушае бурна кіпець пачуцці любві і нянавісці? А між тым яна, згодна парад Некрашэвіча, не павінна знаходзіць сабе месца на нашым экране, бо пабудавана па «схеме чырвоныя-белыя» і сярэдні глядач з першых-жа кадраў яе «прадугадвае» пераможцы для чырвоных канец.

Падрабляючыся пад законныя патрабаванні павысіць мастацкі ўзровень нашых фільмаў, Некрашэвіч і тут ухітраецца працягнуць антыпартыйны змест.

Далей Некрашэвіч крычыць аб «старочнасці першапачатковай устаноўкі Белдзяржкіно на прыцягненне «імёнаў» і на стварэнне людзь не з першых-жа крокаў беларускага кіно «баявікоў».

Што ёсць кепскага ў імкненні даць совецкаму глядачу карціны з удзелам лепшых сіл совецкага кіно-мастацтва? Што ёсць кепскага ў імкненні даць найлепшыя высокамастацкія творы — «баявікі»? Ці не будзе з'яўляцца дасканала зроблены беларускай кінематаграфіяй баявік, які з захапленнем будзе глядзецца па ўсяму Совецкаму Саюзу, адным з шматлікіх фактаў трыумфа ленінскай нацыянальнай палітыкі, узняўшай на велізарную вышыню мастацтва народаў СССР?

Гэта імкненне не толькі не дрэннае, але і абавязковае для нашай кінематаграфіі. Партыя і краіна далі ёй вельмі многае для стварэння высокамастацкіх твораў, не даўшы толькі права працаваць дрэнна.

Але для Некрашэвіча няхай хоць і дрэненькае, але затое сваё.

Як падобна гэта на даўным даўно разбітую «тэорыю» нацдэмаў аб тым, што цымбалы, барысаўская дуда і жалейка з'яўляюцца шэдэўрамі музыкі для беларускай оперы. Вось як нацдэмы мыслілі «ўзбагачаць» мастацтва беларускага народу! І іменна аб такой кіно-жалейцы сучасе зараз Некрашэвіч.

Нацыяналістычная кантрабанда Некрашэвіча дасягае свайго вышэйшага пункту ў тым месцы артыкула, дзе ён пачынае шкадаваць лепшых прадстаўнікоў кіномастацтва Совецкага Саюза, прышоўшых у беларускую кінематаграфію для таго, каб будаваць разам з намі пад кіраўніцтвам КП(б)Б соцыялістычнае мастацтва ў беларускай нацыянальнай форме.

«Беларуская кінематаграфія, — сцвярджае Некрашэвіч, — пашла па лініі скарыстання ўжо нібы гатовых кадраў, а на самой справе зусім выпадковых людзей як для беларускага, так і для совецкага кіно».

Некрашэвіч не гаворыць канкрэтна, пра каго гэта ён думае. Але здагадацца няцяжка — ён адкрывае агонь па ўсіх, хто прышоў у беларускае кіно, па яго выразу «извне».

Праўда, ён не адважваецца зараз адкрыта шальмаваць такія буйныя велічыні, як артыст Гардзін, якому ўрад СССР надаў годнасць народнага артыста, або рэжысёр Тарыч, якому ўрад СССР надаў годнасць заслужанага дзеяча мастацтва. Але варта ўспомніць думку Некрашэвіча, паданую аб іх пару гадоў назад у журнале «Маладняк». Пра Тарыча ён пісаў, што той, «як відаць, вышэй сярэдняй прадукцыі нічога даць і не зможа». А Гардзін, моў, «угробіў не адну добрую па сваёму значэнню тэму».

Кіно-фабрыка да Некрашэвіча прыцягвала да работы вядомых па ўсяму Совецкаму Саюзу артыстаў, як народныя артысты **Гардзін і Бабачкін**, заслужаныя артысты **Міхоэльс, Кміт, Яншын** і інш. Што-ж дрэннага ў гэтым? Беларуская кінематаграфія, не атрымаўшы ў спадчыну абсалютна нічога, зразумела, не магла на першых парах абысціся без прыцягнення кадраў з кіно братніх рэспублік. Было-б безумоўна, грубейшай памылкай, калі-б беларускія кіноарганізацыі ставілі стаўку выключна на прыцягненне ўжо выяўленых артыстаў і не вялі работы па стварэнню і вырошчванню нацыянальных кадраў. Партыя не раз з усёй сілай падкрэслівала неабходнасць рашучага вылучэння нацыянальных кадраў у кіно.

І мы маем права запытаць Некрашэвіча, што практычна было зроблена ім, як дырэктарам кіно-фабрыкі, для рэалізацыі гэтай важнейшай дырэктывы партыі? Аб гэтым Некрашэвіч у артыкуле скромна ўмоўчвае. Між тым, мы маем даныя, што кіраўніцтва фабрыкі за апошні год не толькі не вяло бальшавіцкай барацьбы за стварэнне і вырошчванне нацыянальных кадраў, але не здолела замацаваць раней вырасшых у беларускай кінематаграфіі работнікаў. Больш таго, нават пасля апублікавання свайго артыкула ў журнале «Советское кино» — у студзені 1935 года — Некрашэвіч настойвае перад Белдзяржкіно на ліквідацыі беларускага акторскага аддзялення пры ленінградскім кіно-тэхнікуме, арганізаванага да пачатку кіно-дзейнасці Некрашэвіча.

Чаго-ж пасля гэтага варты крыкі і енкі Некрашэвіча аб адсутнасці нацыянальных кадраў у беларускім кіно?!

Некрашэвіч далей патрабуе, каб нашы фільмы адлюстроўвалі «своеасаблівасць індустрыялізацыі БССР». Дагэтуль мы, грэшныя, лічылі, што асаблівасць індустрыялізацыі БССР, як і ўсяго Совецкага Саюза, заключаецца ў тым, што яна з'яўляецца соцыялістычнай індустрыялізацыяй. Некрашэвіч-жа імкнецца даказаць, што ў нас асаблівая, адрозніваючаяся ад усяго СССР, індустрыялізацыя. Ці не падобна гэта на нацдэмаўскае сцвярджэнне аб тым, што нібы ў Беларусі няма базы для прамысловасці, што беларуская прамысловасць павінна ісці сваім своеасаблівым, несоцыялістычным шляхам?

У сваім артыкуле Некрашэвіч яўна **процістаўляе нацыянальную форму соцыялістычнаму зместу.** Ён піша: «Задачамі першых гадоў наступаючага новага дзесяцігоддзя з'яўляецца рашучы паварот к нацыянальнай тэматыцы і праз яго да стварэння яркіх мастацкіх твораў, надаючых своеасаблівае творчае «я» ўсёй прадукцыі. Карацей кажучы, твораў па-сапраўднаму нацыянальных па форме і соцыялістычных па сваім зместу».

Прыкрыўшыся, такім чынам, фразай аб соцыялістычным змесце, ён працягвае буржуазна-нацыяналістычную ўстаноўку прымату формы над зместам, адрывае форму ад зместу. Кожны разумее, што ва ўмовах дыктатуры пролетарыята нацыянальная форма вынікае з соцыялістычнага зместу. Адно ад другога адрываць, або процістаўляць, значыць нічога не разумець у нацыянальнай палітыцы партыі, або свядома скажаць яе.

Некрашэвіч старанна маскуе сваю сапраўдную думку, перасыпаючы артыкул упамінаннямі аб соцыялістычным будаўніцтве і соцыялістычным змесце кіно-карцін. Але ці не якраз аб гэтым у свой час таварыш Сталін пісаў: «З адкрытым нацыяналізмам заўсёды можна справіцца: яго лёгка разгледзець. Значна цяжэй змагацца з нацыяналізмам замаскаваным і ў сваёй масцы непазнаваемым. Прыкрываючыся бранёй соцыялізма ён менш уязвім і больш жывучы».

***

Сваё дзесяцігоддзе совецкае кіно БССР сустракае вялікімі перамогамі. Аднак, мы павінны сказаць, што ў рабоце беларускай кінематаграфіі ёсць яшчэ рад недахопаў, якія ў свой час былі адзначаны рашэннем бюро ЦК КП(б)Б.

Задача пісьменніцкіх арганізацый і творчых работнікаў Белдзяржкіно —напружыць усе сілы, каб стварыць карціну, вартую нашай вялікай эпохі.

Толькі пры разгортванні вялікай творчай работы на аснове соцыялістычнага зместу і нацыянальнай формы, скарыстоўваючы багацейшы вопыт соцыялістычнага будаўніцтва ў Беларусі і ва ўсім Совецкім Саюзе, клапатліва вырошчваючы творчыя кадры з нацыянальнасцей БССР і скарыстоўваючы дапамогу лепшыя сілы ўсёй совецкай кінематаграфіі, разгортваючы бальшавіцкую самакрытыку, сакрушаючы астаткі вялікадзяржаўніцтва і мясцовага нацыяналізма, — беларуская совецкая кінематаграфія здолее стварыць і створыць сапраўдныя шэдэўры кіномастацтва.

Народжаныя пралетарскай рэвалюцыяй, выхаваныя партыяй ЛЕНІНА-СТАЛІНА

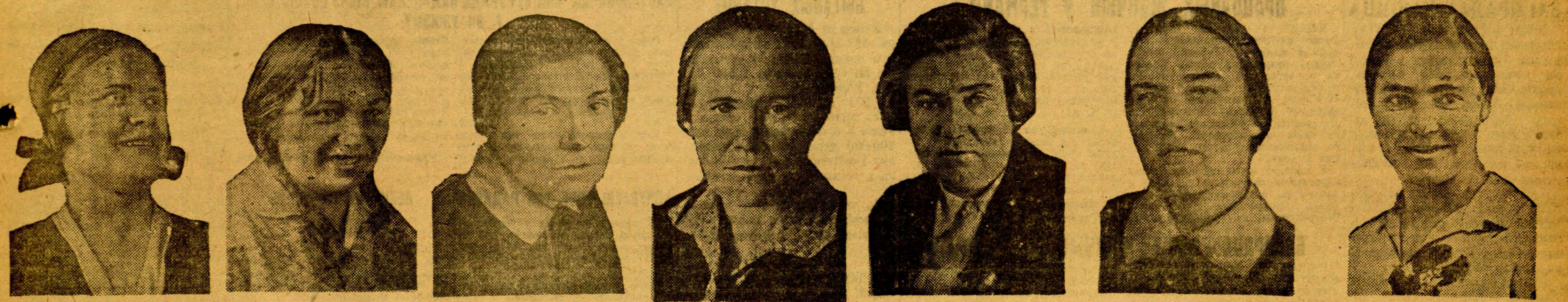

Злева направа: ЛАБЗО — работніца менскай аўтарамонтнай майстэрні, вучлёт аэраклуба; ПЕРАВОЗНІКАВА М. В. — былая выхаванка дзіцячага дома, тэхнік па падсочцы (Вуздзенскі раён); ЗАХАРЭВІЧ — дырэктар 32-й менскай беларускай школы; ЛІСОЎСКАЯ — калгасніца калгаса «Чырвоны барацьбіт», Мсціслаўскага раёна, выхадзца і рацыяналізатар калгаснай вытворчасці; БУРАВА — нам. дырэктара менскага свінаводтрэста па палітычнай частцы, узнагароджана ордэнам Леніна; ФІГЛОЎСКАЯ — дачка калгасніка, дацэнт літаратуры Беларускай Акадэміі Навук; ПУЦКАЛЁВА Х. С. — работніца-брыгадзір саўгаса «Усце», Аршанскага раёна, узнагароджана ордэнам Працоўнага чырвонага сцяга.

АД РАБОТНІЦЫ ДА НАРКОМА

...ацька заворваў чужыя агароды, вазіў са станцыі пасажыраў і гэтым заработкам сяк-так пракармліваў 8 галодных дзіцячых ротаў. Цяжкае жыццё сям'і стала яшчэ горш, калі памёр бацька. Сям'я разыйшлася хто куды. Браты — у батракі, матка — на падзённую работу.

Лене было 8 год, калі яна пашла батрачыць — няньчыць дзяцей і пасвіць кароў. А потым, не сцярпеўшы здзекаў кулака, адправілася на заработкі ў Вільно. За 2 рублі ў месяц і гаспадарскія «харчы» яна нанялася к красільшчыку.

Быў 1915 год — год імперыялістычнай вайны. Лена з эшалонам бежанцаў пападае ў Віцебск. Яна — на ільнопрадзільнай фабрыцы «Дзвіна» ў часальным аддзяленні. Работа ільнопрадзільшчыцы была вельмі цяжкая. Каб як-небудзь звесці канцы з канцамі прыходзілася безупынна працаваць па дзве змены — 18 гадзін у суткі.

***

Окцябрская рэвалюцыя застала **Елену Карлаўну Марусевіч** на той-жа фабрыцы «Дзвіна». Зусім няграматная 18-гадовая дзяўчына яшчэ дрэнна разбіралася ў падзеях. Шла грамадзянская вайна. Муж — рабочы гэтай-жа фабрыкі — ушоў добраахвотнікам у Чырвоную армію і загінуў у бою.

У 1924 годзе, калі памёр вялікі

ЖАНЧЫНЫ У КАЛГАСАХ—ВЯЛІКАЯ СІЛА (І. В. СТАЛІН)

ПОЛІНА СІЛА

У бяздонні цём на-сіняга неба ўжо заблішчэлі зоркі і надышоў вечар, калі з калгаснае работы да дому прыйшлі Сцяпан і Поля Пачэнковы. Яны сёння з самага рання адзін другога не бачылі і Сцяпан, як толькі селі вячэраць, намерыўся было расказаць нешта жонцы пра гаспадарчыя справы. Але яна нечакана перабіла яго:

Тав. ПАЧЭНКОВА Поля

— Скажы ты мне, Сцяпан, як гэта вы працуеце, што нормы не можаце выканаць?

— Ты гэта чаму мяне пытаеш? Я-ж не звенявы, не брыгадзір...

— Не хвалюйся, дарагі. Як трэба будзе — запытаю. Але ты да чаго дайшоў: хіба гэта дапусціма, каб брыгадзіру даводзілася прыходзіць да мяне і заяўляць аб тым, што ты падрываеш у звяне дысцыпліну? Мне-ж сорамна з-за цябе ў вочы людзям глядзець...

калгасе; хай-бы зайшоў у ленкуток ды пагутарыў з калгасніцамі. Бадай не пазнаў-бы так добра знаёмых яму калісь сялянак. Дый ці зразумеў-бы іх калі-б гутарка зайшла пра сопспаборніцтва жаночых звенняў на жніве, пра дошку тэмпаў, пра насценгазету, пра трактары з МТС.

І, напэўна, стары пясняр ад шчырага сэрца па хваліў-бы Полю за добрую падрыхтоўку да сяўбы: насенне адборнае, дагледжанае, коні сытыя, кармы для іх пазапашаны, збруя падрыхтавана, у поўным парадку плугі ды бараны, спешна і добра рамантуюцца калёсы — 15 сакавіка хоць у поле выязджай.

А дысцыпліна калгаснай працы? Тут таксама было-б за што пахваліць Полю. Як ніяк, а яна ўпэўнена, што заўтра Сцяпан і ўсё яго звяно норму па ворыву перавыканае

КАМАНДЗІР-ЛЁТЧЫК ТАМАРА КАЗАРЫНАВА

Тамары Казарынавай — 17-гадовай дзяўчыны — было вельмі крыўдна, калі ёй адмовілі ў прыёме ў лётную школу. У яе-ж былі добрыя веды, было такое вялікае жаданне заваёўваць паветра, была любоў да блакітных прастораў. Але ў яе не хапала гадоў.

— Ну, чаму я так позна нарадзілася, — дакарала сябе дзяўчына.

Тамары хацелася плакаць. Але гэтага яна не магла зрабіць і не ведала чаму: ці таму, што яшчэ ў дзяцінстве пасля смерці маткі, застаўшыся сіратой з маленькай сястрычкай яна выплакала ўсе свае слёзы, ці таму, што хацела быць мужнай, прывучала сябе да розных нечаканасцей у жыцці.

Прайшоў год, і Тамара стала вучнем лётнай школы.

Першы курс паўтарагадовай вучобы яна скончыла на «выдатна» за 9 месяцаў. І хоць такія вынікі вучобы не ў аднаго маладога лётчыка выклікалі зайздрасць, аднак, знайшліся і такія, што не хацелі так лёгка здавацца дзяўчыне:

ГОРДАСЦЬ КАЛГАСА

«Жанчыны ў калгасе — вялікая сіла». Гэтыя словы нашага любімага і вялікага таварыша **Сталіна** знаходзяць сабе добрае адлюстраванне і ў нашым калгасе «Беларуская вёска», Лёзненскага раёна.

Узяць хоць-бы нашу агульную любіміцу Кавалёву Аўдоццю. Мы яе адзначалі не раз. Але сёння, у міжнародны дзень працоўнай жанчыны — 8 сакавіка — мы хочам яшчэ раз адзначыць яе добрасумленную чэсную працу ў калгасе.

Тав. КАВАЛЕВА А.

Яшчэ ў 1933 годзе наш калгас быў адным з адстаючых у раёне. Асабліва мы адставалі па ільну: не давалі ні колькасці ні якасці. І толькі з мінулага года, з тых пор, як за гэту справу ўзялася Аўдоцця, мы на гэтым важным участку атрымалі, што называецца, вялікую перамогу.

гас перадавых аднаасобнікаў, як Паўлава Івана, Салодчанка Андрэя, Салодчанка Пятра, Кухарэнка Міхаіла і іншых.

Непазнаваемай стала наша Аўдоцця. За час яе работы ў калгасе яна вырасла і культурна і палітычна. Яна добра разбіраецца ў бягучай палітыцы, міжнародным і ўнутраным становішчы СССР і яе часта можна бачыць сярод калгасніц, з якімі яна праводзіць гутаркі на розныя тэмы. Асабліва добра яна азнаёмілася з матэрыяламі XI усебеларускага і VII усесаюзнага з'ездаў саветаў і другога ўсесаюзнага з'езда калгаснікаў-ударнікаў. Запытайце яе аб любым пункце новага сталінскага статута сельгасарцелі і яна вам дасць закладныя і талковыя тлумачэнні па кожнаму пункту паасобку, яна вам

ЗНАТНЫ ЧАЛАВЕК

І.

Маруся памятае: была зіма 1929 года, яна спяшалася на завод, не траціўшы надзеі на тое, што яе прымуць на работу. У руках была даведка ад дзіцячага дому і аб апошняй рабоце ў якасці хатняй работніцы.

Вось і кантора ФЗУ. Там ідуць прыёмныя іспыты. У Марусі не хапала ведаў, але Лёва Шыф — дырэктар ФЗУ — пакінуў яе ў школе; ён задумаў выкаваць з маладой дзяўчыны добрую работніцу.

Маруся днём працавала на вытворчасці, а доўгія вечары праседжвала над кнігай. Яна рыхтавалася да паступлення ў комсамол.

Цяжкую жыццёвую школу яна прайшла. Маруся не памятае свайго бацькі. Ён пакінуў матку і дзяцей яшчэ ў пачатку імперыялістычнай вайны. Марусі было тады толькі два гады. Адзінокая жанчына, не меўшая свайго вугла, аддавала ўсе сілы, усю энергію, каб не даць памерці сваім дзецям галоднай смерцю.

Калі на Херсоншчыне ўстанавілася савецкая ўлада, семігадовую Марусю маці аддала ў дзіцячы дом. А цяпер яна вучыцца ў ФЗУ. Яе мары аб заводзе здзейсніліся.

...Два гады прайшлі незаўважна. Марусю выклікалі ў тую-ж кантору ФЗУ. Яна без замінкі ад-

Ленін, востра адчула вялікую ўтрату работніца Марусевіч. Яна тады ўступіла ў партыю. І тады, зразумела, што ёй не хапае ведаў, каб быць у авангардзе барацьбы.

Вучылася яна ўпорна. Партколектыў даручаў ёй усё больш адказную работу. Яна стала актывісткай, грамадскім работнікам. Расла краіна, раслі яе людзі. Елена Марусевіч — жанарганізатар фабрыкі, потым сакратар цэхавай парт'ячэйкі. Далей яна выбіраецца членам ЦК КП(б)Б і вылучаецца на кіруючую работу — старшынёй Цэнтральнага праўлення саюза тэкстыльшчыкаў БССР. Калі яе выбралі членам ЦВК БССР, **партыя і савецкая ўлада даручылі ёй адказны ўчастак работы,—яна народны камісар сацыяльнага забеспячэння.**

***

Наша пролетарская радзіма шмат клопат аддае тым, хто страціўшы працаздольнасць перайшоў на

Тав. МАРУСЕВІЧ—наркомсобез

дзяржаўнае ўтрыманне. Тысячы ...ых людзей — інваліды грамадзянскай вайны, былыя чырвоныя партызаны, пенсіянеры — знайшлі прытулак у інвалідных дамах.

Па даручэнню партыі і ўрада, наркам тав. Марусевіч стварае прадпрыемствы, якія вярнулі інвалідаў да працы. Створаны майстэрні розных галін вытворчасці. Сляпыя і глуханямыя абучаюцца грамаце, займаюцца ў гуртках па павышэнню сваёй культуры.

4 гады ўжо тав. Марусевіч на пасту наркома. У прэзідыуме ЦВК БССР яна таксама выконвае адказную работу — старшыня камісіі прыватных памілаванняў.

***

Партыя зрабіла няграматную работніцу поўнапраўным членам соцыялістычнага грамадства, навучыла яе кіраваць дзяржавай.

ЦЫВЕС.

Сцяпана з'явілася збянтэжанасць:

— Ды я-ж нічога.— Ну закурылі, газету ў перапынку чыталі... А брыгадзір, відаць, табе не ў меру набрахаў...

— Ой, глядзі, Сцяпан, каб гэтае курава табе бокам не вылезла. Калі толькі заўтра не выправішся, то — высокі Полін нос наморшчыўся і сурова заблішчалі вочы — то я не пагляджу, што ты мой муж... Не можа таго быць, каб у сям'і старшыні калгаса былі гультаі..

Размова больш не клеілася. Сцяпан вінавата апусціў галаву, вышаў з-за стала, моўчкі распрануўся і лёг спаць. А Поля прымасцілася бліжэй да лямпы, накідала сабе план работы ў калгасе назаўтра і, дастаўшы з паліцы томік Некрасава, доўга яшчэ лежачы ў ложку чытала вершы аб «долюшке женской, долюшке русской». Яны гэтыя вершы вельмі падабаюцца Полі: некалі дзяўчынаю яна не адзін год свайго маладога жыцця аддала кулакам Шалягавым ды Цыганковым і добра ведае, што такую, як тая жаночая доля «вряд ли труднее сыскать».

А зараз не тое. Зараз Поля — старшыня калгаса «Шлях камунізма», і калі-б пакойны Некрасаў глянуў цяпер на «долюшку женскую», то здзівіўся-б стары. Яна-б яму, паэту, паказала сваю гаспадарку — 340 га зямлі, 46 добра ўпітаных коней, азнаёміла-б з арганізацыяй брыгад, звенняў, з севазваротам, з ураджаямі. Хай-бы глянуў у дзіцячую пляцоўку, што круглы год працуе ў

...грунтуецца на тым, што яе, Полiна, сіла—увасабленне волі самiх жа калгаснікаў, мільёнаў такіх, як яна.

Нядаўна Поля была дэлегатам усебеларускага з'езда советаў.

Многа ёсць чым пахваліцца Полі, і ўсё гэта напаўняе яе істоту адчуваннем вялікага задавалення сваёй працай, яе вынікамі, адчуваннем буйнай радасці. Але Поля ведае, што гэта толькі пачатак, што гэта толькі першыя парасткі прыгожага жыцця. Яна ўспомніла новы калгасны статут і ў яе ўсё выразней і выразней наспявала мысль аб тым, што захапляцца сваім калгасам яшчэ рана, хоць ён і адзін з лепшых калгасаў у раёне. бо, ў ім толькі яшчэ шэсць калгаснікаў гадуюць цялят. А трэба будзе дабіцца, каб усе мелі маладняк апрача каровы.

Трэба будзе падумаць і аб пашырэнні травасеяння. А то зноў накошт малочна-таварнай фермы. Да гэтага часу там часта мяняліся работнікі. Трэба будзе правесці з жывёлагадоўчай брыгадай нараду і замацаваць поўны яе склад, які належыць, на тры гады...

... Аб'ёмісты томік Некрасава павольна цягнуў за сабой ужо змораную руку Полі, вочы зліпаліся ад сну, а на твары гаспадарчая заклапочанасць павольна змянялася лёгкай усмешкай.

***

Назаўтра зранку, дзе працуе Сцяпан, на многа перавыканала свае вытворчыя нормы.

ВІТ. ДАЛЬ.

Эдзі Агняцвет

СПЯВАЙ, МАЯ МАЦІ!

Помню песню тую, што спявала маці:
— «Ой, скажыце людзі, вас пытаю я —
Дзе змагу сабе я шчасце адшукаць?
Ці загіне доля горкая мая?..
Ой, без хлеба дзеці любыя паснулі,
Усё сяло ахутаў ды густы туман»...
— Так было і ў песні, і ў жыцці, матуля.
У сэрцы боль застаўся ад мінулых ран.
Ад былога смутку пажаўцелі скроні,
зацярушыў снежань галаву тваю.
Толькі вочы...
Вочы не старэюць сёння,
І ў душы пачуцці свежыя устаюць.
Раніцой вясновай ты выходзіш з хаты,
дзень цябе вітае роснаю рукой,
І з табою разам стройныя дзяўчаты
Заспяваюць поля з песняю такой:
— «Дзеваньки-сяброўкі, мае дарагія,
Заплятайце косы русыя, тугія...
— Сонца пагладае бурштыновым вокам,
Трактарыст, узорвай ты зямлю глыбока.
— Закідайце зерне чыстае, сухое,
Каб расло тут жыта буйнае, густое.
Будзем летам цэлым, будзем летам ясным
З нашых ніў збіраці ураджай калгасны...
— Заспявай, матуля. Ты ўжо добра знаеш,
Што твая дачушка гора не спазнае,
што не будзе ведаць долі сіратлівай, —
Будзе век багатай, будзе век шчаслівай...

Сакавік, 1935 г.

Тав. КАЗАРЫНАВА Т. А.

— Гэта яна толькі па кніжках такі герой, а вось пабачым, што яна запяе ў паветры.

І некаторыя з таварышоў, калі Тамара збіралася ў першы палёт, жартаўліва раілі камандзіру забяспечыць на аэрадроме хуткую дапамогу. — Хай, моў, будзе на ўсякі выпадак.

Але дарэмна турбаваліся хлопцы. Першы самастойны палёт Тамары прайшоў добра. А зараз ужо ніхто не адважыцца і нават не падумае смяяцца з лётчыка-жанчыны. Яна ўжо не раз паказвала ўзоры смеласці, адвагі і знаходлівасці.

Аднойчы высока над зямлёй у Тамарыным самалёце спыніла сваю работу сэрца машыны. Лопнуў каленчаты вал. Пасадка немінуча... Але дзе? Як пасадзіць машыну на такой тарыторыі, на якой немагчыма было знайсці нават маленькай пляцоўкі, патрэбнай для пасадкі. Перад вачыма замільгалі канавы, кусты, бугры. Але — прысутнасць духу не страчана. Самалёт з мёртвым маторам ажыў пад цвёрдай, умелай рукой дзяўчыны-лётчыцы і, лоўка планіруючы ў паветры, машына плаўна апусцілася на выпадковую далёка не гасцінную пляцоўку...

Ды што і казаць, Тамара не толькі здолела перапатраваць свае веды, жаданне і любоў да лётнай справы ў класныя палёты. Яна здолела выхаваць на сваім вопыце 14 маладых лётчыкаў, якія ёй зараз хваляцца сваімі поспехамі прысылаючы шчырую падзяку. Вось чаму ганаровая грамата, атрыманая Тамарай ад Рэўваенсовета акругі, была заслужанай для яе ўзнагародай. Яна-ж не толькі ўдарніца-лётчык, яна ўзорны камандзір, чулы таварыш, добры настаўнік.

Н. Ю.

ў мінулым годзе вылучылі намеснікам старшыні па ільну. Некаторыя, праўда, сумняваліся — ці здолее наша Аўдоцця, якой пераваліла за 50, як след справіцца з гэтай адказнай работай? Але сумненні аказаліся лішнімі. Аўдоцця Кавалёва паказала сябе дасканалым камандзірам калгаснай вытворчасці і вельмі добра справілася з даручанай ёй работай.

Аўдоцця добра зразумела, што ў яе рабоце перш за ўсё рашаюць жывыя людзі, і пачала сваю работу з таго, што згуртавала вакол сябе добры актыў з лепшых калгасніц-ударніц, сапраўдных барацьбітоў за высокаякасны лён. На любым працэсе, ці то на церабленні, ці, скажам, на трапанні, гэтыя людзі былі заўсёды правільна расстаўлены, працавалі ў парадку індывідуальнай і дробнагрупавой здзельшчыны, спаборнічалі паміж сабою.

Не адрываючыся сама ад работы, Аўдоцця Кавалёва ў той-жа час зорка сачыла за кожным з нас. паказвала, вучыла нас, як трэба працаваць, змагацца за высокаякасны лён.

Мы навучыліся строга захоўваць тэхнічныя правілы первічнай апрацоўкі ільну. Мы ў абавязковым парадку праводзілі падвойнае і патройнае церабленне. Пасля абмалоту сартавалі лён на тры сарты, па даўжыні і таўшчыні сцябла; рассцілалі тонкім пластом. Перыядычна бралі пробы, каб не было ні пералежкі ні недалежкі. Паміж сушкай, мяццем і трапаннем абавязкова давалі патрэбную адлежку, а самы працэс трапання праводзілі на-чарно і на-бела. Усяму гэтаму нас навучыла Кавалёва Аўдоцця. І таму мы яе асабліва цэнім, любім і паважаем. План здачы ільну ў 1934 годзе мы не толькі выканалі, але і перавыканалі, і высокім, 16 нумарам.

Аўдоццю мы ведаем як аднаго з лепшых грамадскіх работнікаў у калгасе. З'яўляючыся членам Цеханоўскага сельсовета, яна выконвае любую работу, якую даручае ёй совет. Асабліва яна сябе праўляе ў рабоце па мабілізацыі фондаў, выкананні мяса і малака..ставак.

Знаходзячыся ў калгасе з пачатку яго арганізацыі—з 1929 года, Аўдоцця дапамагае згуртавацца ...зам стаць на калгасны шлях. Яна асабіста завербавала ў наш кал-

адыграў наш друг і настаўнік тав. Сталін у распрацоўцы гэтага статута.

Кватэра Аўдоцці адрозніваецца сваёй чыстатой і ўтульнасцю.— Тут, у калгасе,—гаворыць яна, —нам не толькі сытна, але і культурна. Старшую дачку яна выдала за настаўніка, малодшы сын, Ігнат, вучыцца ў віцебскім пэдтэхнікуме; яшчэ два сыны працуюць у калгасе кавалямі. І першай справай, як толькі прыходзяць яны з работы дамоў, яны адразу бяруцца за газету. Адзін чытае гучна, ўголас, дзеля сваёй маткі, якая вельмі цікавіцца ўсімі навінамі.

Аўдоцця — былая батрачка, многія гады горбіўшая сваю спіну на кулакоў Важавіцкіх і Пчолкіных. Ужо пры совецкай уладзе, вызваліўшыся ад кулацкай кабалы, знаходзячыся на аднаасобнай гаспадарцы, яна ледзь зводзіла канцы з канцамі.

Яе жыццё, таксама як і наша ўсіх, змянілася толькі ў калгасе. Толькі тут, у калгасе, мы ўсе знайшлі сабе сапраўднае заможнае культурнае жыццё.

Наш калгас заняў першае, перадавое месца ў раёне, асабліва па ўдарнай рабоце па ільну. І ў гэтым вялікая заслуга нашай Аўдоцці, слава аб якой разнеслася далёка за межы калгасаў Лёзненскага раёна. Выбраннем яе ў члены ЦВК на XI усебеларускім з'ездзе советаў яна атрымала вялікую знатнасць, і мы, калгаснікі і калгасніцы, гэтым асабліва ганарымся.

Мы сёння цалкам гатовы да ўдарнай сустрэчы надыходзячай веснавой сяўбы. І ў гэтым годзе разам з Аўдоццяй Кавалёвай, нашым намеснікам старшыні па ільну, паставілі сабе мэту—**дабіцца яшчэ больш высокага ўраджаю ільну, чым у мінулым годзе, заняць на гэтым адказным участку самае перадавое месца ў рэспубліцы.**

Калгаснікі і калгасніцы — ўдарнікі за высокаякасны лён: Сінякова Наталья, Калініціна Еўгенія, Мінсінская Вера, Сталярэнка Таццяна, Жолудзева Дар'я, Дарожкіна Елізавета, Паўлючэнка Федось, Бесмертны Іван, Гарожкін Максім, Кавалёў Павел, Гарожкін Ларыён, Сталярэнка Кузьма.

таннi. Маруся атрымлівае дакумент кваліфікаванай сартыроўшчыцы чырвона-дубнага раскрою, яна работніца завода «Бальшавік».

II.

Завод ганебна адставаў, ён не выконваў промфінплан. Падводзілі, галоўным чынам рамшчыкі. А там працавала моладзь, былі комсамольцы. Пытанне аб прарыве было пастаўлена на комсамольскім сходзе. Слова ўзяла Маруся.

— Я прапаную наладзіць спаборніцтва на адказлівых прафесіях. Няхай спаборнічаюць строгаль са строгалем, рамшчык з рамшчыкам, футамершчыкі з футамершчыкамі...

Прапанова прынята. Ініцыятыву падхапілі ўсе рабочыя завода.

III.

Рос Менскі завод «Бальшавік», а разам з ім палітычна і культурна расла Маруся. Яна працуе на футамернай машыне. Нормы выпрацоўкі — 2.300 аповечных

Тав. ШЫФРЫНА

скур за змену, а працукае да 2.800. Яна вядзе брыгадай у 19 чалавек. З іх толькі двае работнікі, нядаўна прышоўшыя на завод, не выконваюць плана. Клапатліва і любоўна іх вучыць Маруся.

У часе перавыбараў Менскага гарадскога совета партыйная арганізацыя прапанавала выбраць у совет Марусю. Прапанова была спаткана апладысментамі. Потым Маруся была абрана дэлегатам на XI усебеларускі з'езд советаў. На з'ездзе яна расказала аб тым, як «Бальшавік» на працягу шці год не толькі выконвае, але і перавыконвае промфінплан.

З'езд аказаў ёй вялікі гонар, абраўшы ў склад прэзідыума ЦВК БССР.

...Няма былой Марусі, пакінутай на волю лёсу. Ёсць Марыя Гелелеўна Шыфрына — знатны чалавек вытворчасці, член урада, актыўны ўдзельнік нашага сацыялістычнага будаўніцтва.

А. МАНЬКОЎ.

ПАЎСТАННЕ Ў ГРЭЦЫІ

БАІ ПРАДАЎЖАЮЦЦА

ВЕНА, 6 сакавіка. (БЕЛТА). Наперакор супакойваючым афіцыяльным паведамленням з Грэцыі **баі паміж урадавымі войскамі, прыхільнікамі Венізелоса, прадаўжаюцца.** Як паведамляюць з Белграда і Сафіі, моцныя сутычкі адбыліся ўчора ў Сэрэсе (Македонія), дзе размешчан паўстаўшы 4 корпус, які дзейнічае пад камандаваннем генерала **Каненос.**

Урад адправіў супроць паўстаўшых вялікія вайсковыя часці і авія-эскадрыллю ў складзе 21 бамбавоза. Аперацыямі супроць атрадаў генерала Каненос кіруе ваенны міністр Кандыліс.

Урад мабілізаваў 4 прызывы запасных і мае, такім чынам, сто тысяч чалавек. Морскае міністэрства, непакоячыся, што паўстаўшы флот атакуе берагі Македоніі, групу астравоў, якія знаходзяцца паміж Крытам і Афінамі, а таксама і самую сталіцу, прымае тэрміновыя меры к абароне. **Гавань у Салоніках мініравана** і поўнасцю закрыта для гандлёвага суднаходства.

Урад забараніў усім замежным самалётам пералёт над грэчаскай тэрыторыяй.

Адначасова паведамляюць, што на востраве Крыт, які знаходзіцца пад уладай паўстаўшых, Венізелос канцэнтруе ўсе сілы, рыхтуючыся к наступленню.

У Афінах учора адбыліся **крывавыя сутычкі ў гарадскім універсітэце.** Універсітэт закрыт на нявызначаны час.

— о —

ВАКОЛ ГРЭЧАСКІХ ПАДЗЕЙ

ВЕНА, 6 сакавіка. (БЕЛТА). Як паведамляюць з Сафіі, **грэчаскія падзеі выклікалі велізарнае ўзбуджэнне ў мяжуючых з Грэцыяй балгарскіх раёнах.** Балгарскі ўрад сканцэнтраваў у гэтых раёнах вялікія вайсковыя часці. У гутарцы з замежнымі журналістамі балгарскі міністр замежных спраў **Батолаў** заявіў, што, на думку балгарскага ўрада, грэчаскія па**дзеі пагражаюць справе міру на Балканах.**

ПАРЫЖ, 6 сакавіка. (БЕЛТА). Агенцтва Гавас паведамляе, што па распараджэнню морскага міністра контр-мінаносец **«Вердэн»**, які знаходзіцца зараз ва ўсходняй частцы Міжземнага мора, неад-

РЭЗКА ПАГОРШВАЕЦЦА СТАНОВІШЧА ПРАЦОЎНЫХ ЖАНЧЫН У ГЕРМАНІІ

БЕРЛІН, 4 сакавіка. (БЕЛТА). Рэзкае пагоршанне становішча працоўных жанчын у Германіі вызначаецца праграмай заявай Гітлера на нюрнбергскім з'ездзе нацыянал-сацыялістычнай партыі ў верасні 1934 года. Абрушыўшыся на прыхільнікаў роўнапраўя жанчын, Гітлер заявіў: «Германская жанчына не трэба эмансіпіраваць. Яе сфера заключаецца ў мужу, сям'і, дзецях і доме...»

У парадку ажыццяўлення гэтай «праграмы» жанчын звальняюць з работы на прадпрыемствах і ўстановах, выкрэсліваюць са спісаў беспрацоўных, не дапускаюць на адналькавых з мужчынамі правах у вышэйшыя навучальныя ўстановы і т. д. Так, згодна афіцыяльных даных, лік жанчын, занятых наёмнай працай, склаў на 1-е студзеня 1935 г. усяго 32 проц. усяго ліку рабочых і служачых супроць 37,2 проц. на 1-е студзеня 1934 г.

У вышэйшых навучальных установах лік жанчын зменшыўся на 22-58 проц. У першым паўгоддзі 1934 г., у другім паўгоддзі лік студэнтак у германскіх ВНУ яшчэ больш зменшыўся. Адначасова моцна падае таксама сярэдняя жаночая асвета.

БЕСПРАЦОЎЕ СЯРОД ЖАНЧЫН ВА ФРАНЦЫІ

ПАРЫЖ, 6 сакавіка. (БЕЛТА). З 503.502 беспрацоўных, зарэгістраваных 23-га лютага 20 проц., г. зн. 98.689 складаюць жанчыны. У сапраўднасці-ж **лік беспрацоўных жанчын дасягае паўмільёна, з якіх 400 тысяч пазбаўлены якой бы там ні было дапамогі.**

Дапамога беспрацоўнай замужняй жанчыны складае толькі палову дапамогі беспрацоўнага мужчыны, а дапамога беспрацоўнай дзяўчыны маладзей 21 года — яшчэ ніжэй. З агульнага ліку жанчын, занятых на прадпрыемствах і ва ўстановах, 50 проц. жанчын працуюць менш 24 гадзін у тыдзень.

Беспрацоўе сярод работнікаў разумовай працы ў першую чаргу паразіла працоўных жанчын. З 1775 педагогаў, звольненых у 1934 годзе, 1050 жанчын.

У апошніх забастоўках французскіх працоўных, у прыватнасці забастоўках металістаў у Трыт Сент Леже, жанчыны актыўна дапамагаюць бастуючым у захваце прадпрыемстваў, у арганізацыі пікетаў, у выступленнях супроць жандармерыі.

УДЗЕЛ РАБОТНІЦ У БАЯХ ІСПАНСКАГА ПРОЛЕТАРЫЯТА

ПАРЫЖ, 4 сакавіка. (БЕЛТА). «Юманітэ» змясціла артыкул члена ЦК іспанскай компартыі **Пасіонарыя,** у якім яна апісвае ўдзел жанчын у баях іспанскага пролетарыята ў **кастрычніку** 1934 года. З першага-ж дня абвяшчэння ўсеагульнай забастоўкі іспанскія работніцы ў Мадрыдзе, у Астурыі, Біскайі, Валенсіі і ў Каталоніі прымалі актыўны **ўдзел у руху.** Скрозь і ўсюды яны распаўсюджвалі лістоўкі, адозвы і літаратуру і дастаўлялі па ўказаннях арганізацыі зброю.

У Астурыі жанчыны біліся са зброяй у руках і многія з іх гераічна загінулі. Многія работніцы выконвалі заданні па сувязі, многія пад агнём авіяцыі і флота выконвалі абавязкі санітарак і дастаўлялі харчы і медыкаменты на самыя небяспечныя месцы, калі паўстанне ў Астурыі было падаўлена, урадавыя войскі бязлітасна распраўляліся з работніцамі.

ЖОРСТКАЯ ЭКСПЛААТАЦЫЯ ЖАНОЧАЙ ПРАЦЫ У ЗША

НЬЮ-ЙОРК 5 сакавіка. (БЕЛТА). Абследванні, праведзеныя ў апошні час міністэрствам працы ЗША, паказваюць, што ў так званых «кодэксах чэснай канкурэнцыі» афіцыяльна замацаваны больш нізкія стаўкі аплаты жаночай працы ў параўнанні з мужчынскай. Адзначаецца, што **сотні тысяч работніц працуюць ва ўмовах патагоннай працы,** што мільёны работніц цярпяць ад беспрацоўя, што няма здавальняючай аховы здароўя работніц і што тысячы жанчын і дзяўчат працуюць на даму за значна больш нізкую плату, чым на прадпрыемствах. У Паўднёвых Штатах заработак жанчын складае ў некаторых галінах прамысловасці 1-12 заработка мужчын. Асабліва жорсткая эксплаатацыя жаночай працы ў табачнай прамысловасці ЗША.

„ЖЫВЫ ТАВАР"
ЖАНЧЫНА У КРАІНАХ ЛАЦІНСКАЙ АМЕРЫКІ

НЬЮ-ЙОРК, 5 сакавіка. (БЕЛТА). Жаночая праца ў краінах Лацінскай Амерыкі — пераважна сельскагаспадарчая. Працяжнасць рабочага дня на кафейных, цукровых і бананавых плантацыях у краінах Лацінскай Амерыкі шырока прымяняецца сістэма рознастайных штрафаў і вылічэнняў з зарплаты.

У Парагваі ў сувязі з вайной з Балівіяй да работы на прадпрыемствах ваеннага міністэрства прыцяг-

РАСЦЕ СЕТКА КУЛЬТУРНА-БЫТАВЫХ УСТАНОЎ

У гарадах БССР налічваецца зараз 182 яслей, з іх 76 непасрэдна пры прадпрыемствах. У гэтым годзе імі будзе ахоплена 10500 дзяцей. У соўгасах будзе ў гэтым годзе 221 яслей, у калгасах — 1425 пастаянных і 6147 сезонных. Усяго ў сельскіх яслях будзе каля 200.000 дзяцей. 50 проц. калгасных і соўгасных яслей адкрываюцца к веснавой пасеўнай кампаніі.

***

За гэты год колькасць ложак у гарадскіх радзільных дамах будзе даведзена да 726, а ў сельскіх—да 550.

***

У БССР 100 дзіцячых кансультацый, 10 дамоў груднога дзіцяці.

***

Сёння ў Грычанскім сельсовеце адкрываецца першая ў Менскім раёне хата-радзільня. Трыццаць такіх хат-радзільняў адкрыецца ў 22 раёнах БССР. Для ўкамплектавання іх акушоркамі ў 11 гарадах рэспублікі арганізуюцца гадзічныя курсы, якія падрыхтуюць 600 акушорак.

— □ —

МІЛЬЁНЫ ПРАЦОЎНЫХ ЖАНЧЫН СВЯТКУЮЦЬ 8 САКАВІКА

* На **Кіеўскім** заводзе імя Пятроўскага ў азнаменаванне 8-га сакавіка адкрываецца ясельны камбінат. На прадпрыемствах Запарожжа праходзіць агляд работы дзіцячых садоў і пляцовак.

* У **Херсонскім** раёне лепшыя ўдарніцы вылучаюцца на кіруючую работу і камандзіруюцца на вучобу. Комуна імя Пятроўскага паслала ў аграт э хнікум ударніцу Вару Вірчэнко — дэлегатку 7-га ўсесаюзнага з'езда Советаў і 2-га ўсесаюзнага з'езда калгаснікаў-ударнікаў.

* Перадавыя калгасніцы **Днепрапятроўскай** вобласці актыўна ўдзельнічаюць у рабоце Советаў. 57 жанчын працуюць старшынямі сельсоветаў, звыш 820 кіруюць дэпутацкімі групамі, 20.230 жанчын працуюць у секцыях дэпутацкіх груп.

* У **Харкаве** за апошнія гады значна вырасла роля жанчын у вытворчасці. Зараз на прадпрыемствах горада працуе звыш 40 тысяч жанчын. Шырока прымяняецца жаночая праца ў цяжкой прамысловасці. На машына-будаўнічых заводах Харкава працуе 11 тысяч жанчын.

* Звыш 2-х тысяч работніц **Ташкенцкага** тэкстыльнага камбіната — буйнейшага прадпрыемства Сярэдняй Азіі — паспяхова асвойваюць тэхніку; у гэтым ліку — больш 40 проц.

Медыцынскія работнікі вітаюць пастанову ЦК ВКП(б) і СНК СССР

ПАСТАНОВА ЦК ВКП(б) І УРАДА НАДАЕ НАМ ЯШЧЭ БОЛЬШ СІЛЫ І ЭНТУЗІЯЗМУ

Разам з усімі работнікамі медычнага фронту я горача вітаю пастанову Совета Народных Камісараў і Цэнтральнага Камітэта ВКП(б) аб паляпшэнні матэрыяльна - бытавых умоў медыцынскіх работнікаў і павелічэнні сродкаў на ахову здароўя.

Гэта пастанова яшчэ раз сведчыць аб тым, як пастаянна і моцна наша партыя і асабіста вялікі **Сталін** клапоцяцца аб стане здароўя ўсёй масы працоўных нашай краіны, аб совецкай інтэлігенцыі і аб совецкім урачу. Гэта пастанова дае нам яшчэ больш сілы і энергіі для таго, каб працаваць больш і лепш, каб вывесці з прарыву адстаючыя дагэтуль участкі работы па ахове здароўя працоўных.

Урач-гінеколаг М. С. ФРАХТМАН.

— □ —

АДЧУВАЕШ СЯБЕ ТАК РАДАСНА

Са слязамі на вачах у ўспамінаю аб сваёй рабоце ў цёмныя дні да пролетарскай рэволюцыі. Якой цяжкай і няўдзячнай была работа ў той час!

Зусім іншыя абставіны для работы спецыялістаў складзены ў Совецкім Саюзе. Вось к прыкладу я сама — працую 40 год, мне цяпер 64 гады, але я лічу сябе зусім маладой, бо па-сапраўднаму жыву толькі з 1917 года.

У пастанове Соўнаркома СССР і Цэнтральнага Камітэта ВКП(б) я ўбачыла вялікія клопаты нашай слаўнай комуністычнай партыі і нашага ўрада аб ахове здароўя працоўных. Гэтыя клопаты можа праявіць толькі партыя пролетарыята і толькі ўрад рабочых і калгаснікаў. І, бачачы гэта, я адчуваю сябе так радасна, так хочацца жыць і тварыць новае соцыялістычнае жыццё.

Акушорка Менскай цэнтральнай рабочай амбулаторыі Э. Х. ЦЫПКІНА.

ЛЕПШ АБСЛУГОЎВАЦЬ ХВОРЫХ

ЛЁЗНА, 7 **(Кар. «Звязды»).** У сувязі з пастановай Совета Народных Камісараў СССР і Цэнтральнага Камітэта ВКП(б) аб павышэнні зарплаты медработнікам і аб павелічэнні асігнаванняў на ахову здароўя ў 1935 годзе, у скурана-су**хотнай санаторыі** «Чарніцы» адбылася агульны сход медработнікаў санаторыі.

У адказ на пастанову партыі і ўрада медперсанал санаторыя ўзяў на сябе рад канкрэтных абавязацельстваў па лепшаму абслугоўванню хворых, па ператварэнню санаторыі ў высокакультурную соцыялістычную здраўніцу і аказанню медапамогі вакольным калгасам. Работнікі санаторыя выклікалі на спаборніцтва сухотны санаторый «Сасноўка» і Лёзнянскую раённую больніцу.

АРК. ЗАРУБЕЖНЫ.

АДКРЫЛАСЯ МАСТАЦКА-ТВОРЧАЯ КІНОКАНФЕРЭНЦЫЯ

Учора ў 7 гадзін вечара ў вялікай зале Дома комасветы адкрылася мастацка-творчая кіноканферэнцыя, прысвечаная 10-гадоваму юбілею Белдзяржкіно.

У канферэнцыі прымаюць удзел творчыя работнікі ленінградскай фабрыкі Белдзяржкіно — драматургі, рэжысеры, аператары; пісьменнікі, артысты, мастакі, прадстаўнікі фабрык і заводаў Менска.

Канферэнцыю адкрыў дырэктар Белдзяржкіно тав. **А. І. Галкін,** які ахарактарызаваў ва ўступным слове пераможны шлях беларускай кінематаграфіі і стаячыя перад ёю задачы.

У прэзідыуме канферэнцыі таварышы: **Конік, Чарнушэвіч, Плетнёў,** (Галоўнае кіраўніцтва фота-кінопрамысловасці). **Дынамаў. Крынкін** (рэдакцыя «Кіно-газеты»), **Галкін, Літвін** (Менгарком КП(б)Б), **Клімковіч** (саюз пісьменнікаў), **Артабекаў** («Востоккино»), рэжысеры **Тарыч, Корш** і іншыя.

З дакладам аб пятнаццацігоддзі совецкай кінематаграфіі выступіў нам. начальніка Галоўнага кіраўніцтва фота-кінопрамысловасці тав. **Плетнёў.**

У фае Дома комасветы арганізавана выстаўка кіноапаратуры і кадраў з карцін, выпушчаных фабрыкай «Совецкая Беларусь».

На сёнешнім пасяджэнні канферэнцыі ў 7 г. вечара будзе заслуханы даклад тав. **Дынамава** аб асноўных пытаннях развіцця беларускай кінематаграфіі.

— □ —

СХОД МЕНСКАГА ПАРТАКТЫВА, ПРЫСВЕЧАНЫ ЮБІЛЕЮ БЕЛДЗЯРЖКІНО

6 сакавіка адбыўся сход менскага партыйнага, комсамольскага і профсаюзнага актыва, прысвечаны 10-гадоваму юбілею беларускай кінематаграфіі.

Дырэктар Белдзяржкіно тав. **Галкін** выступіў з дакладам аб 10-гадовай дзейнасці Белдзяржкіно.

...**вінік,** работніца фабрыкі «Усход» тав. **Гарачкоўская** і інш. У наказе — рэзалюцыі схода падкрэсліваецца неабходнасць далейшага ідэйна-мастацкага росту актораў, рэжысераў і сцэнарыстаў Белдзяржкіно.

Перад пачаткам сходу і ў перапынках дэманстравалася першая

Аб назначэнні тав. Любовіча А. М. старшынёй Дзяржаўнай планавай камісіі БССР і намеснікам старшыні Совета Народных Камісараў і Эканамічнага Совета БССР

ПАСТАНОВА ПРЭЗІДЫУМА ЦЭНТРАЛЬНАГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТА БЕЛАРУСКАЙ ССР

Прэзідыум Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР пастанаўляе:

Назначыць тав. **ЛЮБОВІЧА** Арцёма Майсеевіча старшынёй Дзяржаўнай планавай камісіі БССР і намеснікам старшыні Совета Народных Камісараў і Эканамічнага совета БССР.

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР А. ЧАРВЯКОЎ.

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР М. ЛЯЎКОЎ.

7 сакавіка 1935 г. г. Менск.

— □ —

МІЖРАЁННЫ КАЛГАСНЫ КІРМАШ У МЕНСКУ

10-11 сакавіка ў Менску адбудзецца міжраённы калгасны кірмаш, у якім прымаюць удзел калгаснікі і аднаасобнікі Менскага, Дзяржынскага, Заслаўскага, Пухавіцкага, Чэрвеньскага і іншых раёнаў.

У кірмашы прымаюць удзел амаль усе гандлюючыя арганізацыі горада. На пляцу Парыжскай комуны і Чэрвеньскага рынку пабудаваны ўжо павільёны, ларкі, магазіны.

У часе кірмаша ашчадкаса № 16 арганізоўвае на рынках праверку абліграцый і выплату выйгрышаў. Таксама будуць арганізаваны спецыяльныя бюро даведак.

— □ —

ЗЛЁТ ЖАНЧЫН—СТАРШЫНЬ СЕЛЬПО

Сёння ў клубе соўгандальслужачых адкрываецца ўсебеларускі злёт старшынь сельскіх спажывецкіх таварыстваў — жанчын і жаночага гарадскога каапактыва. Будуць заслуханы даклады 10 старшынь сельпо аб іх рабоце.

На злёце будуць вызначаны практычныя мерапрыемствы па вылучэнню лепшых калгасніц на пастаянную работу ў кааператыўную сістэму.

—□—

СЕАНС АДНАЧАСОВАЙ ІГРЫ ШАШЫСТА ЦІМКОЎСКАГА

Чэмпіён СССР па шашках тав. **Цімкоўскі** даў у Менску 6 сакавіка сеанс адначасовай ігры на 125 дошках. Рэзультат яго ігры: 91 выйгрыш, 7 пройгрышаў і 27 нічыіх.

кладна адправіцца ў Пірэй (порт у Грэцыі) для таго, каб у выпадку патрэбы абараніць пражываючых у Грэцыі французскіх грамадзян.

Апрача таго яшчэ два французскія крэйсеры рыхтуюцца к адплыццю ў грэчаскія воды.

— □ —

ГАРНЯКІ АСТУРЫІ ЗМАГАЮЦЦА СУПРОЦЬ ФАШЫСЦКАГА ТЭРОРУ

ПАРЫЖ, 5 сакавіка (БЕЛТА). З Мадрыда паведамляюць, што, не гледзячы на асаднае становішча, **гарнякі Астурыі прадаўжаюць гераічную барацьбу супроць фашысцкага тэрору.** У Лангрэс 400 гарнякоў абвясцілі забастоўку пратэсту супроць смяротных прыгавораў, вынесеных удзельнікам кастрычніцкіх паўстань. Пад тым жа лозунгам праходзіць забастоўка ў Сатронзіо. Забаставалі таксама амаль усе рабочыя руднікі кампаніі «Дуро-Фельгуэра» у Лавіяне і прадпрыемстваў «Котомузель продэра». Па вуліцах маршыруюць узмоцненыя жандармскія патрулі. У Лавіяне начальнік жандармерыі Тэрмінова патрабаваў прыбыцкі памацавання.

панавых плантацыях у краінах Цэнтральнай і Паўднёвай Амерыкі хістаецца ад 12 да 14 гадзін. У прамысловасці, галоўным чынам у тэкстыльнай, табачнай і швейнай, даўжыня рабочага дня работніц даходзіць да 15 гадзін. На Кубе тэкстыльшчыцы зарабляюць у сярэднім ад 3-х да 4-х долараў у тыдзень. Не гледзячы на надзвычай нізкую аплату жаночай працы, у краінах

ствах ваеннага міністэрства прыцягваюцца жанчыны, якім плацяць на некалькі цэнтаў у дзень. У прымусовым парадку размяшчаюцца таксама работы па пашыўцы абмундзіравання. Агенты аргенцінскіх і ўругвайскіх публічных дамоў «скупляюць» у Парагваі «жывы тавар», карыстаючыся небывалым разарэннем парагвайскага сялянства.

У ФАШЫСЦКАЙ ПОЛЬШЧЫ

ЯШЧЭ АДЗІН ПАДАТАК

ВАРШАВА. У літаратурным журнале «Вядомосці літэрацке» змешчан артыкул пад загалоўкам «Вёска і бібліятэчны статут». Аўтар артыкула падвяргае знішчальнай крытыцы распрацаваны ў апошні час праект новага статута бібліятэк у вёсцы, згодна якога з кожнага селяніна, уключаючы і членаў яго сям'і, будзе спаганяцца пэўная плата за карыстанне кнігамі з бібліятэк, якія іменуюцца «бясплатнымі». Аўтар артыкула заяўляе, што гэты праект ідзе ў разрэз з усім матэрыяльна-бытавым укладам цяперашняй польскай вёскі, якая б'ецца ў цісках галечы і голаду. «Наш селянін, гаворыцца ў гэтым артыкуле, — ужо на працягу некалькіх гадоў адчувае надзвычайныя ліпшэнні. Усе тыя словы, як голад, гразь, холад, эпідэміі, эксплаатацыя і несправядлівасць, гучаць, быць можа, і «некультурна», аднак, нават яны не даюць поўнага ўяўлення аб сапраўднасці».

Аўтар артыкула заўважае, што такім шляхам не ўдасца дабіцца збыту кніг у вёсцы. «Кніжны рынак у вёсцы, — заўважае ён, — стане магчымым толькі пры ўмове павышэння жыццёвага ўзроўню вёскі... Перш чым чытаць кнігу, селянін павінен з'есці кавалак хлеба. А яго-то ў вёсцы якраз і не хапае». (ТАСС).

больш 40 проц. табачных. толькі нядаўна знайшлі з сабе парадку.

✱ У Тапары 65 старшынь сельсаветаў жанчын скончылі 2-месячныя курсы.

✱ Брыгада работніц Іванаўскіх фабрык праводзіць абследаванне культурна-бытавых устаноў. На фабрыках наладжваюцца канферэнцыі работніц, прысвечаныя міжнароднаму жаночаму дню.

— □ —

МІЖНАРОДНЫ ШАХМАТНЫ ТУРНІР

14-ты тур

6 сакавіка толькі 3 партыі закончыліся ў 14 туры да перапынку пасля пяцігадзіннай ігры. Гэта сведчыць аб упорнай барацьбе, якая звычайна характэрызуе фінішы турніраў з вялікай колькасцю ўдзельнікаў.

Такім чынам, пасля 14 тураў лідэрства захоўвае чэмпіён СССР Батвінік, які мае 10 з палавай з 14; Флор—10, Ласкер і Левенфіш — па 9, Капабланка — 8,5, Рамановскі і Шпільман — па 7,5, Кан — 7 і адна адкладзеная. Румін, Рагозін, Ліліенталь і Рабіновіч—па 7. Гоглідзе —6,5 і адна адкладзеная. Лісіцын і Алатоўцаў—па 6 і адной адкладзенай, Пірц і Штольберг — па 6. Чэхавер і Багатырчук — па 4,5. Вера Менчык — 1,5.

На сходзе выступілі рэжысеры і сцэнарысты Белдзяржкіно — тт. Корш, Файкцымер. **Брадзянскі,** рабочы завода імя Молатава тав. **Бат-**

гукаперасоўка, нядаўна набытая Белдзяржкіно. Пасля схода была паказана карціна «Лясная быль».

— □ —

ДЭЛЕГАЦЫЯ ІТАЛЬЯНСКІХ КІНОДЗЕЯЧОЎ У МЕНСКУ

6-га сакавіка праездам у Рым у Менску астанавілася дэлегацыя кінематаграфічных арганізацый Італіі, прымаўшыя ўдзел у кінофестывалі ў Маскве.

У гутарцы з карэспандэнтам «Звязды» глава дэлегацыі **Фонтано Аціліо** асабліва добра адазваўся аб савецкім фільме «Юнасць Максіма».

Вечарам італьянскія госці наведалі кінотэатр «Чырвоная зорка», дзе глядзелі новы гукавы фільм Белдзяржкіно «Залатыя агні».

У ДНІ ЮБІЛЕЯ БЕЛДЗЯРЖКІНО

✱ На працягу дэкадніка беларускай савецкай кінематаграфіі, які з 5 сакавіка праводзіцца па гарадах і раёнах рэспублікі, кінагледачу будуць паказаны каля 15 лепшых фільмаў вытворчасці Белдзяржкіно.

✱ 11-га сакавіка ў будынку Беларускага дзяржаўнага тэатра адбудзецца ўрачысты вечар, прысвечаны юбілею, з удзелам прадстаўнікоў партыйных, савецкіх і прафсаюзных арганізацый.

— □ —

Урачысты пленум ЦК і Менгаркома ЛКСМБ

6 сакавіка ў Беларускім дзяржаўным тэатры адбыўся ўрачысты пленум ЦК і Менгаркома ЛКСМБ, прысвечаны 4-ай гадавіне шэфства камсамола над паветраным флотам. Пленум адкрыў сакратар Менгаркома ЛКСМБ тав. **Галкоўскі.**

Т. т. Смушкевіч і Маслоў віталі пленум ад імя падшэфных камсамолу авіячасцей. З прамовай выступіў старшыня ЦС Асоавіяхіма БССР тав. **Дубіна.** Пленум атрымаў прывітальную тэлеграму ад камандуючага Беларускай ваеннай акругі тав. **Убарэвіча.**

Цёпла сустрэлі ўдзельнікі пленума дэлегацыю камандзіраў і лётна-тэхнічнага складу менскага аэраклуба, юных авіямадэлістаў. На пленуме было зачытана рашэнне бюро ЦК ЛКСМБ аб ўзнагародзе лепшых камандзіраў і лётчыкаў-ударнікаў каштоўнымі падарункамі.

Пасланы прывітальныя тэлеграмы таварышам **Сталіну, Варашылаву, Гікало, Косарэву і Убарэвічу.**

— □ —

СОЯ Ў ЧЫРВОНАПОЛЬСКІМ РАЁНЕ

Вопыты, якія рабіліся на працягу раду гадоў, паказалі, што ў Чырвонапольскім раёне соя добра выспявае і дае ўраджай у 12-15 цэнтнераў на адзін гектар. Першыя пасевы соі былі зроблены калгасніцай Сініцкай з калгаса «Каса».

Аграном КРУПЕНЬ.

— □ —

ПАПРАЎКА БЕЛТА

У пастанове Совета Народных Камісараў СССР і Цэнтральнага Камітэта ВКП(б) «Аб павышэнні заработнай платы медыцынскім работнікам і аб павелічэнні асігнаванняў на ахову здароўя ў 1935 годзе» дапушчаны наступныя недакладнасці:

У 18-м параграфе «Аб сярэднім медыцынскім персанале» ў пункце «б» замест указанай сярэдняй лічбы 185 руб. павінна быць **180 руб.**

У падзагалоўку перад п. 22 «Фармацэўты з закончанай фармацэўтычнай асветай» прапушчана слова **«сярэдняй».**

У 24-м параграфе ў п. «а» замест указанай сярэдняй лічбы 180 руб. павінна быць **170 руб.**

Адказны рэдактар Н. СТЭРНІН.

Гукавы кіно-тэатр „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА“
Гукавы мастацкі фільм вытворч. Белдзяржкіно ЗАЛАТЫЯ АГНІ

Гукавы кіно-тэатр „ПРАЛЕТАРЫЙ“
Гукавы мастацкі фільм, вытворчасці Белдзяржкіно
ПЕРШЫ УЗВОД
Сцэнарый Брадзянскага. Рэжысер Корш.

КІНО „ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ“
Ад 8 сакавіка мастацкі фільм вытворчасці Белдзяржкіно
ПЕРШАЕ КАХАННЕ
У ПРАГРАМЕ: кіно-хроніка Саюзкіно.

Дзесяць год Беларускай савецкай кінематаграфіі 1924—1934 г.

Кіно „СПАРТАК“ ад 5 сакавіка
вядомы выдатны фільм вытворчасці Белдзяржкіно
ЛЯСНАЯ БЫЛЬ
у 8 частках

Наркомунутгандаль РСФСР
Дзяржаўная кантора пасылачнага гандлю
„ПОСЫЛГОСТОРГ“
Масква, вул. Кірава, д. 47-31

КУЛЬТТАВАРЫ Ў МАСЫ
«Посылгосторг» высылае пасылкамі ў любы пункт Саюза:

ФОТА-АПАРАТЫ:
1. «Арфо» — 6х9, анасцігмат., светасіла 1:4,5, двайное расцяжэнне, фокус 120 мм., у футляры, з 3-ма касетамі і спускам. Цана 237 руб.
2. «Арфо» — 9х12 анасцігмат. светасіла 4,5, двайное расцяжэнне, фокус 135 мм., у футляры, з трыма касетамі і спускам. Цана 237 руб.
Павелічыцелі (прыстаўкі) з кандэнсатарамі да апаратаў 6х9. Цана 96 руб.
Павелічыцелі (прыстаўкі) з кандэнсатарамі да апаратаў 9х12. Цана — 250 руб.
Цёмны складачны пакой. Цана 38 руб. 40 кап.
Арганізацыі і асобныя заказчыкі, купляючыя фота-апараты ў «Посылгосторге», снабжаюцца пласцінкамі і паперай.
Ёсць у вялікім выбары: штатывы, футляры, рамкі капіравальныя, станкі, ваннанчкі, касеты, бланкі, альбомы, праявіцелі, узмацніцелі, асляабіцелі, фарбавацелі, хімікаліі розных фабрык, а таксама літаратура па фота.

МУЗЫЧНЫЯ ТАВАРЫ:
Балалайкі па цане 40, 65, 85 руб. і даражэй.
Гітары па цане 80, 100, 125, 150, 210 і даражэй.
Мандаліны па цане 55, 80, 135, 155, 300 і даражэй.
Шумавыя інструменты (джаз) камплект з 13 інструментаў па цане 150 руб.
Кларнеты Б (з самшыта) па цане 325 руб.
Бунчукі па цане 220 руб.
Электрафоны ад сеці пераменнага току ў 120 або 220 вольт па цане 225, 355 і даражэй.
Іголкі грамафонныя (1 пачка 1.000 штук) па цане 6 руб.
Гармоніі венскія, двухрадныя нямецкага строю, 4-хпланачн. 23 клавіш. і 12 басоў па цане 350 руб.
Гармоніі храматычныя 6-план. 25 клавіш. і 25 басоў па цане 550 і 900 руб.
Змешаны струнны аркестр з 10 інструментаў па цане 800 руб., 1000 і даражэй.
Домбрава-балалаечны аркестр з 16 інструментаў па цане 1700 руб. і даражэй.
Домбравы (масавы аркестр з 16 інструментаў) па цане 2200 руб. і даражэй.
З прычыны магчымасці змянення цэн у той ці іншы бок, тавар высылаецца па цэнах для адпраўкі тавару.
Гармоніі і аркестры ёсць у абмежаванай колькасці.
Маецца вялікі выбар механічных калкоў і струн для ўсіх інструментаў.
У паказаныя цэны ўключан кошт упакоўкі і перасылкі.
Цэны на тавары, высылаемыя на далёкія ўскраіны, даражэй на 5 проц.
Заказы арганізацый выконваюцца ў тэрмін да 25 дзён, у залежнасці ад адлегласці, па атрыманні «Посылгосторгом» 50 проц. кошту заказанага тавару, індывідуальных жа заказчыкаў — па атрыманні ўсяго кошту.
Просьба заказы высылаць з дакладным і падрабязным названнем, адрасам і ўказаннем бліжэйшага паштовага аддзялення і чыгуначнай станцыі.
Заказы і грошы шліце па адрасу: Масква, вул. Кірава, д. 47-131, «Посылгосторгу», разлік. рах. у МАК Горбанка № 6757.
Каталагі розных тавараў высылаюцца па атрыманні 20 кап. паштовымі маркамі.

Група таварышоў па рабоце ў лячэбнай камісіі выказвае спачуванне
тав. НІСЕНБАУМУ І. М.
з прычыны смерці
ЯГО БАЦЬКІ.
Ізраіцель, акад. Гаўсман, праф. Мелкіх, Сітэрман Шапіра, Выдрын, дактары: Ліпец, Дрэйзін, Эншін, Багдановіч.

Партыйная група, мясцком і калектыў работнікаў лячэбнай камісіі выказваюць глыбокае спачуванне старшыні лячэбнай камісіі
тав. НІСЕНБАУМУ
Ісаку Майсеевічу
з прычыны смерці
ЯГО БАЦЬКІ.

Калектыў работнікаў санаторыя лячэбнай камісіі ў ст. Барысаве выказвае спачуванне старшыні лячэбнай камісіі
тав. НІСЕНБАУМУ
з прычыны смерці
ЯГО БАЦЬКІ.

ПАВЕДАМЛЕННІ

Белдзяржкіно паведамляе, што працяг мастацка-творчай кінаканферэнцыі будзе адбывацца з 8 сакавіка г.г. у Доме пісьменніка (Савецкая, 68). Пачатак роўна ў 7 гадзін вечара.

Уваход па запрашальных білетах, разасланых на адкрыццё канферэнцыі.

СПРАВАЧНАЯ ТАБЛІЦА

17-га тыража выйгрышаў пазыкі „ПЯЦІГОДКА—У ЧАТЫРЫ ГАДЫ“ (І „ТРЭЦЯЙ ПАЗЫКІ ІНДУСТРЫЯЛІЗАЦЫІ“)

Тыраж праводзіўся ў г. Пензе 17—20 лютага 1935 г.

БЯСПРОЦАНТНА-ВЫЙГРЫШНЫ ВЫПУСК

Выйгрышы ў 1.000 і 5.000 руб. выпалі на наступныя нумары серый і аблігацый беспроцантна-выйгрышнага выпуска

№№ серый	№№ аблігац.	Размер выйгрыша	№№ серый	№№ аблігац.	Размер выйгрыша	№№ серый	№№ аблігац.	Размер выйгрыша	№№ серый	№№ аблігац.	Размер выйгрыша
05375	10	1000	35266	03	5000	57588	04	1000	79708	06	1000
07215	02	1000	35639	10	1000	59944	06	1000	83559	09	1000
07681	09	5000	37831	05	1000	64986	07	1000	85803	07	1000
24164	08	1000	45758	01	1000	71687	06	1000	95380	01	1000
31448	04	1000	49230	06	1000	72118	06	1000	97298	03	1000
35117	03	1000	50358	06	1000						

Выйгрышы па 200 рублёў выпалі на наступныя нумары серый бяспроцантна-выйгрышнага выпуска

Нумары серый

00159	01632	04462	06168	07681*)	09506	11460	13786	15137	17303
00193	01633	04538	06189	07706	09666	11481	13859	15320	17465
00381	01860	04670	06211	07861п	09731	11518	14046	15655	17493
00635	02327	04841	06383	08060	09989	11534	14059	15997	17677
00956	02332	05030	07130	08512	09992	11562	14114	16066	17837
01162	02715	05300	07159	08576	10354	11600	14154	16101	18557
01279	02773	05375*)	07215*)	08613	10456п	11873	14198	16316	18665
01380	02915	05446	07235	08664п	10468	11976	14368	16400т	18828
01404	03247	05632	07284	08771	10510	12014	14457	16475	18838
01406	03307	05656	07342	09003	10783	12088п	14650	16624	1922[illegible]
01462	03405	05913	07465	09054т	10964	12750	14668	16710	1968[illegible]
01470	03749	06058т	07599	09162	11262	12802	14922	16964	19744
01519	04142п	06065	07602	09433п	11266	13059	15034	17130	19814

*) на адзін з нумароў аблігацый данай серыі выпаў выйгрыш у 1.000 р., або ў 5.000 руб.

Нумары серый, пры якіх ёсць знак «П», выйгралі толькі па пазыцы «Пяцігодка—у чатыры гады».

Нумары серый, пры якіх ёсць знак «Т», выйгралі толькі па 3-й пазыцы індустрыялізацыі».

Галоўлітбел № К—1053.

Тыраж 90.000 экз.

Менск, друкарня «Звязды».